

HOZZÁSZÓLÁSOK A »JELENTÉKTELEN ÜGYHÖZ«

Szűkebb működési területe-
men. Báb Jánban, ahol a HOH
alelnöke vagyok, ha egy-egy új
olónak a nevét és a címét meg-
tudjuk, igyekszünk vele szemé-
lyes kapcsolatot felvenni és a
helyi kiitaközpontonban is látoga-
tást teszünk, megérdeklődjük,
hogyan van-e ott magyarjaink új
olé.

Az Aranykor Klub vezetősé-
ge rendszeresen foglalkozik kü-
lönösen az idősebb új olék kli-
tázásának kérdésével, akiknél a
nyelvi probléma fokozatosan ne-
hezebbé teszi a beilleszkedést.
Az Uj Kelet Aranykor Klub
rovatában számos alkalommal
tett vezetőségünk közel felhí-
vást, hogy keressék fel klub-
helyiségünket, miután lakcím

hiányában más megoldást nem
találtunk. A jelentkezőket szere-
tellet fogadtuk és a szükséges
utbaigazítással és tanácsal is
elláttuk. Ez azonban csak egy
csepp a tengerben.

A Klitaügyi Minisztérium-
hoz 1975. február 9-én levél ut-
ján fordultunk, vázoltuk Egye-
sületünk célkitűzéseit és feljárn-
lottuk segítségüket az új olék
érdekében. A minisztériumból
1975. február 23-án keltezett le-
velet kaptunk A. Keren aláírás-
sal, amelyben megköszönik jelen
kezünket és közlik, hogy ma-
gyarajaink új olékat fognak szük-
ség szerint hozni irányítani.
Azóta ebben az ügyben semmi
sem történt a minisztérium részé-
ről, annak ellenére, hogy az u-

többi egy-két évben számos ma-
gyarajaink olé érkezett a Kárpát-
aljáról, Erdélyből, sőt néhány
Magyarországról is.

Feltételezzük, hogy a többi
magyarajaink egyesületek sem il-
tek ölbetett kézzel és színtén szí-
vesen segítettek, ha lehetőségük
volt. Így tehát elsősorban nem
az izraeli magyarajaink egyesüle-
teket terheli felelősség azért, ha
a magyar nyelvterületről érke-
zett olék begyökerezése talán ne-
hezebben megy végbe. A Szoch-
nutnak és a Klitaügyi Minisz-
tériumnak kötelessége felhívni
a magyarajaink egyesületeket az
aktivitásra.

Javasolom —, hogy a Magyar
Zsidók Világszövetsége izraeli
tagozatának irányítása mellett

hívják össze a magyar zsidó e-
gyesületeket — sürgősen meg-
beszélésre ebben a tárgykörben.
A tanácskozáson jelenjen meg
a Szochnut és a Klitaügyi
Minisztérium illetékes — magya-
rul is beszél — tisztviselői, va-
lamint az Uj Kelet szerkesztő-
sége is, hogy az a hozandó ha-
tározatnak megfelelő nyilvános-
ságot kapjon. Ugyanezen megbe-
szélés során el kellene határoz-
ni az összes tagegyesületek be-
vonásával vaitest rendezését mi-
nél szélesebb körű nyilvánosság
előtt. Állandó kapcsolatot kell
létesíteni velük, ami elsősorban
az új olék érdekeit szolgálja,
de az egyesületek számára is
friss vérkeringést hozna.

Dr. ANTAL LÁSZLÓ

EGYMÁS KÖZÖTT
KÖZÉLETI ESEMÉNYEK

Schön Dezső, az Uj Kelet felelős szerkesz-
tője külföldi útjáról hazatért.

Szekely Dávid jeruzsálemi kibernetikus
mérnök résztvett a Bukarestben megtartott
harmadik kibernetikai világkongresszuson, a-
melyen többszáz tudós és kutató mérnök volt
jelen a nyugati illetve a szocialista világból.
Kína öt tudóssal képviseltette magát.

A tel avivi Milo művészkörben kiosztot-
ták az AKUM — (izraeli szerzői jogvédő iro-
da) idei díját. A nagydíjat, tízezer font pénz-
jutalom, Pártos Ödön, a neves magyar-zsidó
zeneszerző kapta.

A HOH natanjai szervezetének tagjai si-
keres gálili kirándulásra vettek részt. A Jordán
forrásvidékéig jutottak és ut közben
megtekintették a megdőlő ásátásokat. Dr.
Gonda László vezette a kirándulót. A
kirándulást Löwe Lajos szervezte.

Időszerű politikai kérdésekről adott elő
dr. Herman Dezső tel avivi ügyvéd Natan-
ján, a WIZO közönsége előtt. Braun Kató
vezette be, zárszó dr. Berg József mondott.

SZEMÉLYI HIREK

A násznép jókívánásokkal vette körül a
fiatal párt és az örömszüllőket Michál Tekoa
és Lichtenfeld Jicchák esküvőjén, amelyet a
WIZO tel avivi székházának fogadótermé-
ben tartottak. A menyasszony József Tekoa
volt nagykövetnek, az izraeli UNO- delegá-
ció volt vezetőjének, a beér sevai Ben Gu-
rión egyetem elnöke és felesége. Ruth leánya,
a vőlegény Lichtenfeld Benő. Pozsonyból el-
származott tel-avivi könyvkiadó fia. A szer-
tartás liturgiái funkcióit Szamek Jákóv fő-
kántor látta el.

A Makoról elszármazott szerettel kö-
szöntötték Gombó Bócsát és Károlyt, akik
New Yorkból ismét izraeli látogatásra ér-
keztek.

Az Izraelben élő tótömlősök szeretettel
vették körül a fiatal párt és az örömszüllőket,
valamint a menyasszony nagymamáját,
Klein Elzát — Lévi Mirjám és Mose Duham-
welle esküvőjén, amelyet kedden este tartot-
tak Rámát Gánban, az Oázis tereben. A
menyasszony Lévi Jiszráél és (Klein) Éva lá-
nya, a vőlegény Juliet és Jacques Duham-
welle fia.

Tíz évvel ezelőtt halt meg Hirsch Márton
(Marosvásárhely — Bukarest — Tel Aviv),
az Uj Kelet egykori adminisztratív igazga-

A haifai HOH „Idősebbek Klubja“ né-
hány tagjának kollektív alapon ünnepelték
a születésnapját. Kovács Dusi és Stréger Szá-
rá megajándékozták az ünnepeltet. Székely
Sándor „A zsidó humor“ címmel tartott ér-
dekes előadást.

A tel avivi Bikor Cholim egyesület, amely
az Agudat Jiszrael égisze alatt működik, szuk-
tot félünnepi etrogadás-szertartást szervez-
tet a kórházakban. Ungár Mose elnök és a
szervezet előjárói személyesen irányították a
hagyományos akciót.

A HOH chederai szociális bizottsága a
nagyünnep előtt jótékonyági akciót szervez-
tet Moskovits Juda, a szociális bizottság
elnöke, továbbá Hoch Mose, J. Holzmann és
Moskovits Zoltánné irányításával. A Kfár
Menáse-i kórházban ápolat magyar-zsidó be-
tegek számára kulturáldutánt rendeztek, a-
melynek keretében Molnár Pál színművész
lépett fel.

A „Seárim“ szukoti számában megjelent
Sárona Sálom „Isten adása“ című írása hé-
ber fordításban. Az írás eredetileg lapunk
hasábjain jelent meg.

Sírjánál, a Kirját Saul-i temetőben jó-
barátok, egykoricionista harcostársak, a
HOH számos vezető tagja vette körül a csa-
ládtagokat. Hirsch Márton emberi és közéleti
tulajdonságairól Barzilay István beszélt, a
Kél málé ráchámim imát Fisch Ernő főkántor
recitálta. Hirsch Márton fivéréi kádist
mondtak.

Berger (Reisman) Ilona (Kisvárdai-Buda-
pest — Bét Seárim) slomjának letelével áz-
kárát volt a sírnál: hozzátartozói sírkövet ál-
lítottak emlékére a bét seárimi temetőben.
Sógora, Grünberger Smuel mondott emlék-
beszédet, fivére, Reismann József kádist
mondott.

Az Izraelben élő családtagok és a Duna-
szerdahelyről elszármazottak kegyelettel em-
lékeztek: „meg ezekben a napokban dr. Reisz
Andor orvosról (Dunaszerdahely — Prága —
Pozsonyból), aki 57 éves korában Cseh-szo-
vákiában elhunyt. Két lánya és négy Izrael-
ben élő testvére gyászolja. Dr. Reisz Andor
munkássága folyamán sokirányú tudomá-
nyos és gyógyítói tevékenységet folytatott és
a zsidó közéletben is aktív módon vett részt.
Kér izben látogatott el Izraelbe. Idő előtti
halála őszinte megrendülést keltett barátai
és egykori betegeinek körében.

Nagy örömmel olvastuk Giládi D. cikkét és Farkas Ti-
bor válaszát. Külön meglepetést okozott, hogy az Uj Ke-
let helyt adott a vitának. A magyar-zsidó törzs kérdése-
ben sok a süttetés és a szóbeszéd és helyes, ha kitere-
getjük a kártyákat és tényeket, és felvetjük a felelősé-
g kérdését is, mellyel talán elérjük, hogy a megoldást
is megtaláljuk.

A Magyar Zsidó Világszövetség agilis vezetője, Wald-
man Tibor ur utazik, tárgyal, vitázik, hogy létrehozza a
magyar-zsidó törzs egységét a gálutban és Izrael-
ben. Ugyanakkor egyes izraeli szervezetek, mint az
UHJA, ismételt hírlapi közleménnyel kívánja kihangsú-
lyozni, hogy nem kíván csatlakozni, mert az részükre nem
kívánatos. A Giládi Dávid által felvetett „zártkörű öncé-
luság“ sajnos, fennáll úgy a gálutban mint Izraelben. A
kis szervezetek öncéluakká váltak és „aki nem velem, az
ellenem“ jelszó alatt lehetetlen teszik, hogy a magyar-
zsidó törzs megkapja és igényelje azokat a jogokat, me-
lyek megilletnék létszámánál fogva, mint jelentős ország-
építő csoport, amelynek tagjai ott vannak az ország tudó-
mányos és művészi élenjáró tagjai között.

Az országos rádió szervezetnek kellene sugározni a ma-
gyar-zsidó törzs számára rövid műsort. Egyetértek Farkas
Tibor válaszával 3 és 5 pontjával, de nem értek egyet
azzal, hogy akik a bajok forrását keresik, nem látják
elég tisztán a dolgokat és kritikát gyakorolnak, azok
rosszakaratainak. Szerintem legfeljebb csak nem kellő tár-
gyilagossággal nyultak a témához.

Ami a válasz 4-ik pontját illeti: az erdélyi magyar-zsi-
dó vagy a csekély számú magyarországi olónak olyan
légkört kell találnia, bármilyen koru is legyen, ahol ott-
hon érzi magát; ahol érzi, hogy törődnek vele és problé-
máival. Ezért hozunk anyagi áldozatokat itten az Ujvi-
lágban, hogy ez lehetővé váljék. Remélem, hogy a hoz-
zászólások lehetőséget adnak a kibontakozásra és meghoz-
zák a magyar-zsidó törzs részére a régén várt belső és
külső békét.

NICK GARAY, T.M.Z.Sz. Board Chairman
Toronto, Canada

Már jónéhány héttel ezelőtt — mielőtt még Giládi Dá-
vid vitát kiváltó írása az Uj Keletben megjelent — hoz-
zászabó cikkem volt készülőben, a „Gittgeyletek védelmé-
ben“ címmel. Miután a cikk eredeti formájában (legáláb-

bis részben) időszertülnémé vált a következőkben foglalom
össze azt ami ma is aktuális.

A „gittgeylet“ kifejezés sürin hangzik el, uton utfélen
magyar származású intellektuelek részéről, mellyel a ma-
gyar nyelvű társadalmi egyleteket (nemcsak a HOH-t)
ilyen nem épen megtisztelő módon aposztrófálják. Mint-
ha a zseniális magyar író az ő számukra alkotta volna
ezt a kifejezést! Giládi Dávid az ennél enyhébb „öncélu“
kifejezést választja de ő is azon intellektuelekhez tarto-
zik, akik még egy előadás erejéig sem kockáztathatja
meg, hogy ezen egyletekkel kapcsolatot tartsasson fel.

A hozzászólók — (talán túlzott figyelmességből) bizo-
nyára érzik és tudják, de nem élezik ki a problémát,
hogy a „befutottabb“ intellektueleket még értékebb elő-
adások látogatóiként sem lehet a társadalmi életbe be-
kapcsolni. Holott mi lenne az ideális állapot: professzo-
rok, orvosok, mérnökök volt vagy aktív politikusok (aki-
ket eddig semmiféle formában sem sikerült aktivizálni)
ők kellene, hogy átvegyék a stafétabotot a kiöregedett ve-
zetőség kezéből. — Hiszen ezek a modernül berendezett
clubhelyiségek — ha nem létezne egy iratlan sznobiz-
mus — megfelelnének a szellemi réteg találkozó helyeül.

Bérczi György jól látja hozzászólásában: fel kellene ke-
resni mindenféle formában az újonnan érkezetteket: A
társadalmi klita nem csak üres kifejezés. De az egyesüle-
tek a jelenlegi formájukban csak az idősebb korosztály-
ra szorítkozhatnak. (hátr ez is jelentős eredmény) de az
igazi utánpótlás, a 30-50 éves korosztály számára a tul-
nyomóan 60 éven felüliek társasága nem vonzó, másrészt
még ezek körében is hiányolható a szellemi réteg.

Hála a szakmabeli előadóknak akik szerény díjazás él-
lenében tudások legjavát adják, és azon keveseknek, akik
szívesen jelennek meg a magyar társadalmi egyletek do-
bogóin, az idősebb korosztály számára ezek az egyletek
igazi kulturmissziót töltenek be.

Talán e néhány sor nem lesz pusztába kiáltott szó, és
sikerülni fog ha eljut hozzánk, a magyar nyelvet még
jól beszélők de szívében eltávolodottak táborából számo-
sakat megnyerni, hogy az egyletek munkájába bekapso-
lódjanak. A meglévő vezetőség munkája nehéz, fáradsá-
gos, lehetőségei korlátozottak. Éppen ma amikor még sok
olé érkezik elengedhetetlen lenne hogy segítségükre legye-
nek azok társadalmi klitájában.

KÖRNER PÁL, Jeruzsálem

Hotel
HILTON — Tel-Aviv
keres
1. SZOBALÁNYOKAT
2. MUNKÁSOKAT
3. SEGÉDSZAKÁCSOKAT
akik Tadmort végeztek, vagy gyakor-
latuk van hasonló munkakörben. A
munka műszakokban.
4. SZAKÁCS TANULÓKAT
15-16 éves fiúk jöhetnek számításba.
Jelentkezés a személyzeti osztályon, 9-16 óra közt.
Telefon: 244222.

MIFALÉJ FIBROTEX B. M.,
Rámát-Sziv, Petách-Tikva,
keres
SCHERERT
Jó feltételek a megfelelőnek.
Jelentkezés: 910120, 913585
Petách-Tikva

Rámát-Gán város kulturosztálya.
ESTI IVRIT ULPÁNITOK
kezdőknek és haladóknak, a „Rámát-Chén“ isko-
lában, Rámát-Chén (a crifben), vasárnap, hétfőn
és szerdán este 6-tól 9-ig.
Jeletkezés a fele napokon, és helyen

UJ ULÁM NYILT
FRIEDMANN vezetése alatt,
T. A., Emek Jezreel u. 80 sz. a. A megnyitó
alkalmából rendkívül olcsó árakon vállalja
esküvők, bár-micvák, britek
és összejövetelek rendezését
Megrendelések telefonon, a délelőtti órákban:
826159, délután 4-6-ig 734007.

HERSKOVITS TESTVÉREK
BUTORÁRUHÁZ
Haifa, Balfour 13 — Pevzner 2.,
Telefon: 66 40 88
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS,
A LEGUJABB MODELLEK

GYORS ÉTKEZÉSEK
Percek alatt izletes, csodás
étkezéseket tud készíteni ott-
hon a Sachs-féle pikáns-grill-
le Vendégek jöttek? Né-
hány perc alatt pirítóssokat,
pirított virsliit, izletes szteket
és sok más ételt készíthet.
A Sachs pirító kifizetődő és
gazdaságos vétel.

HÁLÓSZOBA ÁGYAK
fejtámlák, gumávir és Para-
dise matracokkal, gyári árban
ADLER
ÁGY-GYÁRBAN
T. A., Náchlát Benjámin 134.
Telefon 82 55 36.
Magyarul beszélünk.

Kacag, hogy potyog a könnye
Olyan jó Kishon új könyve:
100 UJ HUMOROSZK
HADASH
Nesz Ciona Str. 4, 1ei Aviv,
(Járkon szállónál), Tel. 59684

CANAANTOURS • Tel. 229125, Tel-Aviv
BEN JEHUDA STR. 113
Speciális, mérsékelt áru utazási ajánlatok
* Európába, USA-ba, Délafrikába és
Délamerikába.
* Csatlakozzon csoportos repülőutazásokhoz
* A világ körül, Ausztrália is, 45 nap
* A Távól-Keletre és Ausztráliába 30 nap

Noách Film bemutatja Dino de Laurentis
filmjét.
Mindaz, amit még nem mertek filmben bemutatni!
Vad, érzéki, megdöbbentő, szomorú, óriási,
szégyenletes.
DE IGAZ!
Felkészült a „Mandingo“-ra?

MANDINGO
JAMES MASON, SUSAN GEORGE,
PERRY KING
Zene: Maurice Jarke. Produkció:
Dino De Laurentis. Rendező: Richard Fleischer.
Országos bemutató • 1975 10. 4.,
szombattól. T.A., Cinerama“ mozi, 7-9.30

Különvélemény

Egy ország talán megmenekül

Irta: KARMELO JOCHANAN

Még nincs elvesze minden remény. Sőt, egyre valószínűbbé válik, hogy egy ország mégis megmenekül a rab-ságtól.

Portugáliáról van szó. Arról a köztársaságról, amely több mint negyven évig volt konzervatív, sőt sötét elme-revedett diktatúra uralma alatt.

Antonio de Salazar hosszú évtizedes kényuralma után utóda, Marcello Caetano igyekezett enyhíteni a helyzetet, de a fény nem változott.

Tavaly, 1974 áprilisában a portugál hadsereg vetett véget a már amúgy is végelegyengülésben szenvedő Caetano-rendszernek, és ugylátszott, Portugália — talán először a történelme során — a szabadság és a demokrácia útjára lép.

Az öröm korai volt. Alig múlt egy az egyik diktatúra, máris újabb veszély mutatkozott a láthatáron. Nem kisebb, hanem még nagyobb és még veszélyesebb, mint az előző.

A Caetano elűző katonai csoportba sikerült beférkőzni a kommunistáknak, akik a legrovidebb időn belül már mindent megtekett saját diktatúrájuk megteremtésére.

A kommunista veszély elsősorban két ember által személyesedett meg. Az egyik Alvaro Cunhal, a kommunista párt Moszkvából hazatért sztalinista főtitkára, a másik pedig a miniszterelnök, Vasco de Gonalves tábornok, aki-ről hamarosan kiderült, hogy bármennyire is tagadja ezt, a valóságban száz százalékos kommunista, és minden cse-lekedetében ennek a pártnak az ügyét szolgálja.

A kommunista első nagy győzelme Antonio de Spínola tábornok, a forradalmat vezető köztársasági elnök el-üzése volt. Ezután már sokan azt hitték, hogy Portugália elvesztett a szabad világ számára.

Pedig a Caetano rendszer bukásának első évfordulóján megtartott választások világosan bebizonyították, hogy a portugál nép nem akar kommunista diktatúrát. A kommunista párt a szavazatok csak 12 százalékát érte el, míg két szocialista, illetve szociáldemokrata jellegű párt több mint hatvan százalékos többséget kapott.

A megválasztott parlamentnek azonban semmi hatalma sem volt Cunhal és Gonalves klíkkjével szemben. Ugy látszott, a második világáború óta először, egy nyugati NATO-államban uralomra jutnak a kommunisták.

A legizsoltabb az volt, hogy Amerika és a nyugateuró-pai demokráciák milyen defetista beletörődéssel fogadták a portugáliai fejleményeket. A legtöbb nyugati újság már egyszerűen leírta Portugáliát a szabad világ szempont-jából, és már csak azt találgatták, hogy mi lesz a kom-munista rendszernek a jelentősége a NATO déli frontját illetően.

Arra ugyszólván senki sem gondolt, hogy valamit ten-ni is lehetne a portugál nép többsége érdekében, amelyet egy hatalomra éhes kisebbség rémuralma fenyeget. Hi-zsen, mint köztudott, csak a kommunistáknak szabad be-avatkozni elvtársaik érdekében, a szabad világnak öbe tett kezekkel kell nézni a kommunista előretörést.

A szerencse az volt, hogy a portugál nép politikai fej-leltésége „igen alacsony” és így még soha sem hallott ezokról az elméletekről, és ellentétben a defetista NATO-állambeli körökkel, ő egyáltalán nem tartotta természetes-nek, hogy bele nyugodt a megváltoztathatatlanba és alá vesse magát a kommunista uralomnak.

A portugál nép ellenállása két fronton is jelentkezett. Az egyik a szocialista párt, amely harmincnégy százalé-kot ért el a választásokon. Ennek vezére Mario Soares bejelentette, hogy Portugáliában nincsen „hallgató többség” és ez a hangos többség nem nyugszik bele a kom-munista hatalomátvitelbe. Liszabonban és a nagyváro-sokban egymást követték a sok tízezres kommunista-ellen-es tüntetések. A tüntetések nyíltan Gonalves tábornok fejét követelték.

A kommunisták feltétlenül bíztak abban, hogy a had-sereg az ő oldalukon van, és segítségével minden elérhet-nek. A „zigorua” doktriner moszkovita Cunhal ugylát-szik, nem gondolt arra, hogy a portugál hadsereg nem a szovjet hadsereg, és egy országban, ahol a lakosság nyolcvannégy százaléka ellenük van, nyilván a katonák is ennek a lakosságnak egy részét képezik.

A másik tényező, amely a kommunisták ellen for-dult, az ország északi részében nagyhatalmu katolikus egyház. A katolikus egyházat meg lehet vádolni azzal, hogy nem tett semmit a Salazar féle diktatúra ellen, sőt együttműködött azzal. Ezt a bűnét azonban most jóvá tette. Coimbrában a híres érseki városban rohanta meg elsőnek az antikommunista tömeg a kommunista párhá-zakat, és rövid napokon belül Liszabontól északra ugyszólván nem volt olyan kommunista párház, amely nem állt volna lángokban.

A kommunisták legnagyobb csalódására az északpor-tugáliai katonai egységek vagy nem akadályozták meg ezeket a gyújtogatókat, vagy nem egy esetben még részt is vettek azokban.

Ezek után a kormányzó katonai junta mérsékelt elemi is megmozdultak, Ernesto Mello Antunes őrnagy vezet-sével.

Ez a különös koalíció, amely a szocialistákból, mérsé-kelt katonatisztekéből, észak portugáliai vallásos katolikus tömegeiből áll, megfordította az események irányát.

Gonalves ugylátszik, bukott ember. Minden remény meg van arra, hogy Portugália mégis megmenekül attól a szomorú sorsától, amelyet sokan már elkerülhetetlenek tekintettek.

Ne értsük félre, a kommunista veszély még nem mult el Liszabon felől. A kommunisták még nem vesztették el minden hatalmukat, de a portugál nép talán mégis több reménnyel nézhet egy jobb jövő felé.

KI GYÜLÖLI KISSINGERT

avagy zsidók a külvilág csúcspozícióiban

Irta: DANZIG HILLÉL

Előző korszakokkal szemben, a mi korunkban egyes zsidók központi szerepet játszhatnak államok és hatalmak vezetésében, anélkül, hogy antiszemita reakciókat ébresztenének. Ilyen alakok például Henry Kissinger a pluralista Egyesült Államokban és Bruno Kreisky az egy-nemzetiségű Ausztriában, ahol általában nem szeretik a zsidókat.

Nem Kissinger az első zsidó, aki nagyra vitte a világpolitiká-ban. Kezdeve Jákob ósatyánk fi-ától, Józseftől, aki akirály volt Egyiptomban, egészen Disraeli-ig és Trockiig nem hiányoztak kiemelkedő zsidók a világpoli-tikában. De mindezek zsidó szempontból problématis je-lenségek voltak. Elég ha meg-említjük József problémáit test-véréivel és azoknak sorsát, ami-kor új király támadt Egyiptom-ban: az új időkben Stalin-Trocki-j evülőködését, Rathenau tra-gédiája a Hitler előtti Német-országban.

Előre kell bocsátanunk, hogy Kissinger zsidó származása nem jelent problémát az amerikaiak-nak és a nemzsidóknak általá-ban. Ez nem érdekli ma a vilá-g népeit. S ha vannak, vagy lesznek problémák Kissinger-e-gyénisége és szerene körül, ali-g ha lesznek összefüggésben zsidó-ságával.

Igaz, mindig fennáll az a le-hetőség, amire Albert Einstein céltzott annakidején, mondván: ha siker koronázza a relativit-ás elméletét, a németek szá-m-lájára fogják írni, ha megbukik, a zsidók számlájára. Eszerint Kissinger sikerei-vivmányai mindenképpen amerikaiak lesz-nek és csak kudarcai szolgálhat-nak esküdt antiszemita szá-m-lá-ra írti uszítás ürügyül. A szé-les közvélemény ám zsidóságá-tól függetlenül fogja őt megítélni. Ha német vagy ír származá-su amerikai, nemzedékek lánco-lata join, az Egyesült Álla-mok élöke lehet, ugy egy teg-napi „zsidó menekült” is ame-rikai külügyminiszter lehet, et-nikai problémák nélkül.

Ez természetesen főleg Ameri-ka érdeme. De nemcsak az. Ta-lán nem tévedünk és nem e-sünk túlzásba, ha azt állítjuk, hogy ebben Izrael államának, lé-tének és pozíciójának is van va-lami része.

Nem mondhatjuk, hogy a gá-lutban most rokonszenveseb-bek lettek a zsidók a nemzsi-dók szemében, de a nemzeti e-mancipációval saját államuk-ban és Izrael vívmányai-val megnőtt a tehetséges zsidók i-ránti politikai bizalom a világ államaiban.

Mással: annak ellenére, hogy Izrael nem oldotta meg a zsidókérdést globális méretei-ben, kétségtelenül eloszlatta a

Nagyon is kétséges, hogy Ro-gers, Rusk, Dulles vagy Ache-son jobbalk voltak a közkeleti és az izraeli problémához való hozzáállásukban, mint Kissinger; hogy azok között, akiket elkép-zelhető utódaiként emlegetnek, vannak-e jobbak nála a zsidók és Izrael számára. Ilyen körü-lmények között rászolgált-e Kis-singer arra, hogy az izraeli köz-vélemény bármely része bará-t-ságtalanabb vagy ellensége-sebb magatartást tanusítson ve-le szemben, mint más amerikai külügyminiszterrel szemben — csak azért, mert ő zsidó? Meg-egedhet-e ilyen diszkriminá-ció éppen Izraelben?

Tény és való, hogy egyetlen nem-zsidó származásu ame-rikai külügyminiszter nem része-sült (s aligha fog részélni) o-lyan haragos fogadtatásban iz-raéli polgároknak egy csoport-ja részéről, mint Kissinger, még az a Rogers sem, akinek a ne-véhez fűződik a mi közvélemé-nyünk többsége által elvetett a-merikai terv az izraeli-arab vi-szály „megoldásá”-ra. Ha Ro-gers jött volna Izraelbe a Kissin-ger által létrehozott átmeneti színári rendezés tervével, ugyan-olyan vehemens tüntetések vi-harba ütközött volna-e, mint a zsidó Kissinger?

Íöllehet, csak hipotétikus vá-lasz adható erre a kérdésre-még-

sem szabadulhatunk egykönnyen attól az érzéstől, hogy nemzeti fanatizmusba kevert, gyűlölködés megnyilvánulása volt e tüntetésekben, ha nem is nagy, de han-gos csoport részéről. A Kissin-ger iránti gyűlölködés közelítünk jobbszárnyára korlátozódik. — Ugy látszik, hogy az izraeli jobboldal lelkeben bizonyos faj-ta „családi antiszemizmus” dul Kissingerrel szemben, mely meg-tagadja tőle azt a jogot, amit nemzsidó amerikai külügymi-niszternek megad, nevezetesen, hogy olyan amerikai politikát üzzön a Közelkeleten, ami az iz-raéli közvélemény zömének nem tetszik. Ezen az alapon engedtek meg maguknak a Kissingeret szidalmazó tüntetők „zsidó-ellen-es” magatartást tanusítani ve-le szemben, mint más amerikai külügyminiszterrel szemben — csak azért, mert ő zsidó? Meg-egedhet-e ilyen diszkriminá-ció éppen Izraelben?

Mi sem természetesebb, mint-hogy vannak távolságok, sőt fájdalmas ellentétek az Egye-sült Államok közkeleti érdekei-vel Kissinger koncepciója és az életbevágó izraeli érdekek ál-talunk való megítélése között. Van helye vitának, sőt éles vi-szálynak is Izrael és Henry Kis-singer között, de nincs helye gyűlölködésnek. Az amerikai kül-ügyminiszter iránti relációknak megfontolt és felelősségteljes kell, hogy legyen, nemcsak ma-gas washingtoni pozíciója, ha-nem zsidó mivolta miatt is.

Csak eljövendő napok lehet-nek a megmondható, hogy meg-tenni fog Kissinger az amerikai diplomácia vezetésében jó-e az Egyesült Államoknak, jó-e a vi-szonyban, hanem csak rela-tív előnyt, mások magatartásá-hoz viszonyítva. Ennek az össze-hasonlításnak amennyire csak lehet, tárgyilagosan kell len-nie és óvakodnia kell attól, hogy szubjektívításában „zsidó kom-plexus”-sá forduljon.

Nem állítanám, hogy maga Kissinger mentes volna minden zsidó gátlástól és izraeli-arab vi-szály kezelésében. Nem hiszem, hogy hazudott, amikor azt a ki-jelentést tette, hogy nem tudnék megenni önmagammal, ha Iz-raél érdekei vagy biztonsága el-len véténék.” Csakhogy ebben a kérdésben az a döntő szá-munkra, amit mi magunk, Iz-raél polgárai tekintünk vétség-nek, állami érdekeink és biz-tónságunk ellen, amelyben mi kell hogy éljünk és nem Henry Kissinger.

HONVÉDELMI TÖRVÉNY 5719-1959
(KOMBINÁLT SZÖVEG)

SOROZÁSI PARANCS LAJSTROMOZÁSRA, VIZSGALATOKRA ÉS HONVÉDELMI SZOLGÁLATRA

Az 5719-1959 évi honvédelmi törvény 3., 4., 7., 9. és 19. számú cikkelyei által meghatározott illetékességem keretében a következő parancsot hozom nyilvánosságra:

Definíció

1. Ebben a parancsban — „lajstromozási alany” minden olyan izraeli polgár, vagy állandó lakos, férfi, aki 5784 tévet hó 24-ike (1924. január 1) és 5716 tévet hó 17-ike (1956. január 1) között született, beleértve mindkét fenti dátumot, és nem tagja az izraeli hadsereg állandó vagy tartalékos egységeinek, nincs felmentési igazolványa (belső nyomásban vörös színben), amelyet 5735 tisri hó 17-ike (1974 október 2) után bocsátottak ki és nem hívták be eddig lajstromozásra, orvosi vizsgálatokra vagy állandó szolgálatra személyes értesítés alapján.

„Személyes értesítés” — a sorozótiszt vagy meghatalmazott megbizottjának írásbeli értesítése a lajstromozási alanynak, amelyet személyesen kézbesítettek ki neki, bejegyezték jelentkezési okirátába vagy postán küldték ki neki.

Jelentkezés nem személyes behívó alapján

2. Minden, az első pontban említett sorozási alany köteles megjelenni lajstromozásra, orvosi vizsgálatra és honvédelmi szolgálatra az egyik körzeti sorozó hivatalban, a jelen parancs toldalékában megjelölt lista szerint, az alábbi táblázatban megjelölt napon, vasárnaptól csütörtökig, reggel 8 és este 7 óra, pénteken reggel 8 és délután 4 óra között.

JELENTKEZÉS a családi név kezdőbetűje szerint	A JELENTKEZÉS IDŐPONTJA	
	Héber dátum	Polgári dátum
Álef	5736. chesván 1.	1975. október 6.
Bét	5736. chesván 2.	1975. október 7.
Gimel—Dálet	5736. chesván 3.	1975. október 8.
Hé—Váv—Zájin	5736. chesván 4.	1975. október 9.
Chet—Tet	5736. chesván 5.	1975. október 10.
Jud—Káf	5736. chesván 7.	1975. október 12.
Lámed	5736. chesván 8.	1975. október 13.
Mem	5736. chesván 9.	1975. október 14.
Nun—Számeh—Ájin	5736. chesván 10.	1975. október 15.
Pé—Cádik	5736. chesván 11.	1975. október 16.
Kuf—Rés	5736. chesván 12.	1975. október 17.
Sin—Táv	5736. chesván 14.	1975. október 19.

A név 3. E sorozóparancs neve „sorozóparancs (jelentkezés lajstromozásra, vizsgálatra és honvédelmi szolgálatra, 5-ös számú), 5735-1975

5735. elul 25.
1975. szeptember 1.

JICCHAK ROZEN ezredes a sorozási központ vezetője sorozótiszt emberierő-osztály

TOLDALÉK
a) Alább szerepel a sorozó-hivatalok listája:
JERUSZALEM — Rási utca 103 (Mekor Báruch negyed)
HAIFA — Omár el-Kájám utca 12/14
TIBERIAS — Názáret utca
BEER-SÉVA — Jád Vásem utca 22
ORSZÁGOS SOROZÓ IRODA — Tel Hásoméer tábor

DOMACO

(Kreuter) 20 növényből készült instant tea svájci gyártmány.

Gyorsan oldódik meleg és hideg vízben

Hatásos: nátha, köhögés, rekedtség és torokgyulladás ellen.

A baseli vitamin intézet ellenőrzése alatt.

Kapható az összes gyógyszertárakban.

Mentol, puncs, vadrózsa és citrom is.

CSODÁS HÉTVEGE

A TIJULÉJ HÁGÁLIL-IAI

Indulás Tel Avivból pénteken, tágas és léghűtéses autóbusszal

AZ ALSÓ- ES FELSO-GÁLIL

Történelmi nevezetességű helyeire, vezetvél. Csónakázás a Kinereten és egy éjszaka tiberiási luxusszállóban. Szombaton csodás és érdekes utazás

RÁMÁT HAZOLAN DÉLI ÉS ÉSZAKI RESZEBE

270.— ILM személyenként.

Részletek és feliratkozás: TIJULÉJ HÁGÁLIL, T.A., Ben Jehuda utca 134, tel: 225817 — 233490.

PESTI JEGYZETEK

TÖLTÖTT ZOKNI

Írta: BENEDEK PÁL

Nem igaz, hogy a nyelv állandóan változik, csak egy-egy új szó, vagy szókapcsolat szur fület és jelentőségénél nagyobb feltűnést kelt. Érdekes jelenség a mai magyar nyelvben, hogy a jasszkifejezések hamar nyelnek polgárjogot. A folyamat nagyon egyszerű. Az írók manapság lazán értelmezik a nyelv tisztaságának fogalmát, s írásaikban gyakorta örökítik meg az utca hangját. Ezzel rangosítják a hig stílust, s akik olvasásuk műveiket, mégkevésbé ügyelnek a szöfűzésre. Ez tehát a kölcsönhatás, amelyhez még a tévé is hozzájárul a magáért.

Milliók hallgatják, s ennek nyilvánvalóan szentesítő ereje van. A politikai és kifejezetten tájékoztató jellegű műsoroktól eltekintve a tévé is felmentti a hallgatót a lelkiismeretfurdalás alól, a nyelvi pongyolaságokat illetően.

Talán nem is csak nyelvi, inkább szociológiai jellegű a kérdés. Tizenöt évvel ezelőtt Kolozsvári-Grandpierre Emila kitűnő író volt az első, aki részben használta írásaiban a fiatalos eltorzítottan könnyed nyelvet, amely telistele volt jassz nyelvi elemekkel. Élénk feltűnést keltett. Ma már majdnem olyan klasszikusnak számítanak ezek az írások, mint „A falu jegyzője”, mert a fiatalok mesze tulhaladtak.

sora igen népszerű, neve szinte fogalommá lett. Minden esetre élénk derűtséget keltett az a megjegyzésem fiatal írók, újságírók társaságában, hogy ha így megy tovább, bizonyára megjelenik majd Knut Hamsun „Ehség” című regénye egy ifjú magyar író átdolgozásában. „Flammó” címmel.

Erdekes új szó a cíki. Főnév és melléknév formában is használatos. Azt mondják, ha valami nem úgy történik, ahogy kellene, hogy cíki a helyzet. Vagy cíkis volt a hangulat, ezért, meg ezért.

Olyan általános, hogy alig kerül sor beszélgetésre, amelyből kimaradna. Az irodalomba is belopta magát, tehát nem volt számomra ismeretlen. Csak az elterjedtsége lepett meg. És az, hogy a legműveltebb emberek is lépten-nyomon használják.

Megkérdeztem Szépe György professzortól, a kiváló nyelvész-től, hogy mi a szó nacionaléja. Azt a választ kaptam, hogy legalább 8-10 éves múltja van a szónak, s az eredete valószínű a „cikornyás”-ra vezethető vissza. Kezdetben a régies muzsikát, vagy ódivatú öltözködést mondták cikisnek. Aztán szinte a végtelenségig tágult az értelme. Megbírálni, az értekezleten — cíkis a helyzet. Várod a lányt, de kéksik, s lehet, hogy a „andevu elmarad — cíki. De az is cíki, ha rosszat álmodtál, vagy elcsaptad a gyomrod. És ha egy zöldfüllű megkérdi, mit jelent ez a szó, de te nem

tudod megmagyarázni, akkor is cíkis a helyzet... Szépe professzortól mellesleg egy nagyon érdekes kísérlet-ről hallottam. A tudósok felismerték, hogy eddig rossz módszerrel tanították az ifjúságot nyelvi értelemben. Az anyanyelvet és az idegen nyelveket is. Nagy súlyt helyeztek a nyelvtanra, a magolásra, s ennek az lett a következménye, hogy valóság-gal elidegenítették az ifjúságot a nyelvi problémáktól.

Az új módszer lényege, hogy valósággal beletesséklik a fiataalságot a nyelvtudomány mélyvízibe és úgy tanítják a diákokat a nyelvi kultúrára, hogy annak vonzó oldalát ismerjék meg előbb. A professzor kifejezésével „nyelvi panorámát” kapnak a diákok, s ez hozzásegíti őket, hogy anyanyelvüket magasabb színvonalon ismerjék meg; megkönnyíti számukra idegen nyelvek tanulmányozását.

A módszer még csak kísérleti stádiumban van, de máris megalakult — ma ez a szokás — a nemzetközi tudós-szervezet amely a problémával foglalkozó szakemberek közti kapcsolatteremtést van hivatva szervezni.

Tudomásunk van arról, hogy Izraelben is foglalkoznak a módszerrel — mondja Szépe professzor —, tehát a nemzetközi szervezet alakuló ülésén helyet biztosítottunk egy izraeli delegátusnak is.

Kíváncsi voltam, hogyan alakult az utóbbi években az alvilág nyelve, de a körülményeim nem tették lehetővé a kérdés alapos és szakszerű tanulmányozását. Mindössze egy rövid ki-rándulásra szorítkoztam, amely nek egy VII. kerületi kiskocsmá-volt a végcélja. Ott bornemisz-sza voltom ellenére rendelttem egy hosszalépet és közben figyelem, miről folyik a szó.

Ilyen helyeken könnyebben megy az ismerkedés, mint az angol királyi kertünnepélyén, s pár perc múlva már beszélgettem a kocsmá vendégeivel. Elő-re kell bocsátanom, hogy a vendéglátóipar eme intézménye nem volt alvilági hely, biztos, hogy a délelőtti spricerezők dé-lutáni műszakban dolgoztak, vagy éjszakaiak voltak. Legalább is a többség. Volt azonban a helyi-ségben néhány női hölgy, akik nem idegenkedtek a futó ismeret-ségtől.

Az egyikkel magam is megismerkedtem, s nem kötöttem az orrára, hogy engem csak nyelvi vonatkozásban érdekel ez a kapcsolat, mert általa akarok behatolni a stílusbeli mély-retegekbe, ahová a modern irodalom sem kalauzolja el az olvasót.

Nagy szerencsémre akcentus nélkül bírom a magyar nyelvet, s a hölgy, aki egyébként nagyon rokonszenves, jóillőzőt és magyarországi életszínvonalnak megfelelően teltkarcu volt, kecskeméti állatorvosnak nézett. Nem is csodálom, mert annak mondtam magam.

A beszélgetés során utaltam arra, hogy szeressük egy mást és ezen akció költséghatásaként nem kis meglepetésem-re Ady Endrét jelölte meg. A költséget mindig is mód felett kedveltem. Érdeműt halhatatlan fia valaha bálványom volt, ma az egyik szeretett lírikusom, tehát világos, hogy hegyezni kezdtem a fületem.

— Ady Endrét említette? — kérdeztem. — Hogy érti ezt? — Lebuktam.

Kiderült ugyanis, hogy az 500 forintos bankjegy a „Vér és arany” költőjének képét viseli. Ahogy nálunk „Herzi”-nek mondják a százast, azonos alapon Ady Endre az ötszáz forintos bankjegy beceneve Magyarországon.

— Milyen állatorvos maga, ha még ezt se tudja? — kérdezte a hölgy, s mielőtt megmagyaráz-

tam volna, hogy vidéken élek, ott ezt nem így mondják, — u-j-ra lebuktam.

Kinyitl a kocsmá ajtaja és belépett azon Csillag István hírlapíró, a Magyar Nemzet munká-

társa, aki 20 év előtt rádióriporter-kollégám volt. Meglátott, hozzám lépett és megropogtat-tuk egymás oldalát.

Nos, a rosszlányok nagy lélektani gyakorlattal rendelkeznek, s az én beszélgetőpartnerem is megértett valamit ebből a jelenetből, meg Csillag Pista kérdéseiből. Világosan látta, hogy messzebből jöttem, nem a „híros város”-ból és azt is, hogy nem vagyok állatorvos.

Metsző élességű kérdést tett

fel arra vonatkozóan, hogy ki vagyok. Töredelmesen beismerem, s hogy enyhítsek a lelkiismeretemen, hoztattam neki újabb fél liter bort. Ó arra volt szomjas, én meg a szavára.

Elmondta, hogy a rendőrség nagyon megnehezíti a „szakma” helyzetét. Különösen neki nehéz, mert másfél évvel ezelőtt belekeveredett egy nagy erkölcsbotrányba, az újságokban is szerepelt, ezért a rendőrség kettőzött figyelemmel tartja szemmel. Pár

nappal előbb is bevitték. Elmondta, hogy a legérdekesebb, hogy azelőtt zsarunak, hóacék, zsernyáknak, cöveknek és vargának hívták az alvilágban a rendőrt, most új neve van. A lány elbeszélés közben töltött zokniknak nevezte.

Igy változnak az elnevezések. De nem minden. Vannak stabil nyelvi kategóriák is. Mondok egy példát. A beszélgetés végén így szólt a lány

— Ha már pali vagy, fizess még egy féllitert...

Mert aki fizet, az pali volt és az is marad!

ART BUCHWALD:

KORSZERÜ KÖNYVTERJESZTÉS

WASHINGTON. — Sally Kaliforniában van; Ben Rochesterben; Irwin Philadelphianban; Saul Greensboróban; Myra Pittsburgban; Jimmy Hartfordban és Gail Baton Rougeban.

Ezek mind kollégám. Hogy mit csinálnak? Publicitást a könyveiknek — azt csinálják. Valamikor ha az ember könyvet írt, elvitt a kiadóhoz, aki kiadta és gondoskodott a terjesztéséről. Az író munkája véget ért azon a napon amikor leszállította a kéziratot. De amióta a televízió létezik, az írás csupán jelentéktelen része egy szerző elfoglaltságának. Most a könyv eladására kell, hogy összpontosítsa legfőbb erőfeszítését, ami azt jelenti, hogy hat vagy hét héten át keresztül-kasul kell járnia az Egyesült Államokat, rádióinterjúkat kell adnia reggel, délután és televíziós előadást jóval éjjel után.

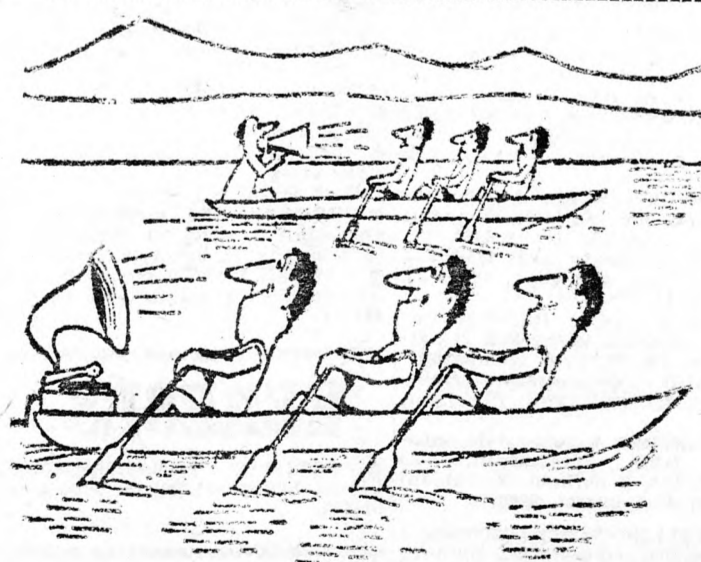
A dolog a következőképpen megy. Miután könyvét kiadásra elfogadták, a kiadó elszáítja uraságodat szerkesztőségétől, ahol minden nap kerényert keresi és átadja a publicitási osztály „TV és rádió koordinátorának”. Ez az illető rendszerint egy lady vagy egy gentleman, aki mindössze egy hete van a vállalatnál. A kiadó vállalatának a publicitási osztályon cserélődik legsűrűbben a személyzet. És ennek az oka, hogy valahányszor nehézségek támadnak egy könyv eladásánál, elsőnek a reklámosztály személyzetét rugják ki.

A koordinátor, akinek nem volt ideje, hogy elolvassa a könyvét, közli, hogy sikerült aranzálni 15 percet az ön számára. „Bob Dimplehoffer éjszakai rádióprogramjában”, amelyet Corn Blightben tart (Nebraska). A koordinátor hangsúlyozza, hogy Dimplehoffer nagyra tartja az ön könyvét és ragaszkodik hozzá, hogy Kedgyed személyesen vegyen részt a programban.

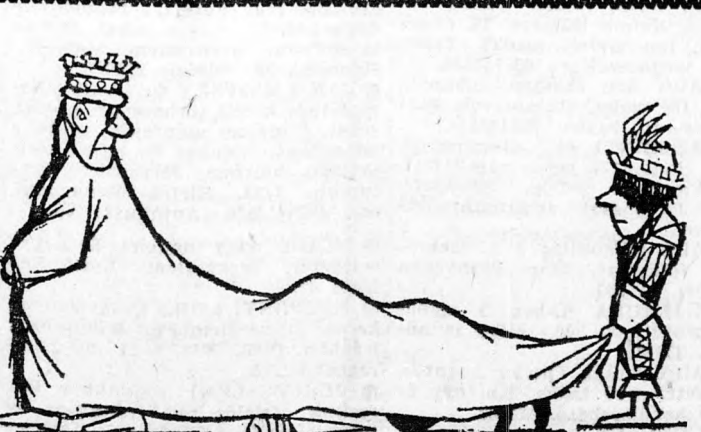
Ön megkérdezi, hogyan jut el Corn Blightbe (Nebraska), mire elmagyarázza, hogy az nagyon egyszerű. Kedgyed Chicagoba repül és ott átszáll az omahai gépre. Omahában átszáll a lincolni vonalra. Lincolnba érve, fel-pattan a Waring Falls-i autóbuszra és a vég-állomáson átszáll egy Trailways buszra, amelyik Sundown Cornersbe megy. Ott fogja várni Bob egyik embere és ő viszi el kocsiján Corn Blightbe, amely mindössze 90 mérföld távolságra fekszik.

Ha Kedgyed a legesekélyebb ellenvetést teszi, a koordinátor azt mondja: „Nos, ha egyáltalán nem akarja eladni a könyvét, az a maga dolga.”

Mire Ön halántékon csókolja feleségét és gyermekeit, elbucszik tőlük és megígéri, hogy karácsonyra hazajön.

A TECHNIKA BEHATOL A SPORTELETBE IS

TRÓNVALTOZÁS ELŐTT

DÁN DALMÁT:

IRKA-FIRKA

Az upánon a helyes héber kiejtést tanulják az olék. Egyikük váratlanul elkezd rettenetesen köhögni.

— Mi az, mi történt? — kérdezi töle ijedten a morá.

— Semmi, semmi — nyugtatja meg tanítványa —, csak megakadt a torkomon egy „ájín”...

Párbeszéd:

— Tudja mi a legújabb izráeli köszöntés?

— T?

— Szádát sálom!

A hosszú élet titka, hogy ne akarjunk mindenáron fiatalabbnak kinézni a korunknál...

Az izráeli televízió műsora nem valami jó, de azért el lehet viselni, mert a tévé dolgozói szerencsére jól meg vannak szervezve, és elég sok a sztrájk...

Nincs egyenlőség a Földön. A tojásból lehet rántotta, de a rántottából nem lehet tojás!

Az ember mindig sikeresebben harcolt a természet ellen, mint a saját természete ellen...

Egy totális államban lehet feltűnés nélkül követni, — de nem lehet követés nélkül feltűnni!

Jó kifejezést hallottam a minap:

— Idi Amin legutóbbi beszédével feltette a „g”-betűre a pontot!

Tel-Avivi párbeszéd:

— Ez a Liz Tejlör biztos egy rovtomultu nőszemély!

— Miből gondolja?

— Na hallja, annyira óda van a Börtönért!

Az ember mindent megun. 1945-ben Budapesten még úgy örültem a szovjet tankoknak, hogy csak na. 1956-ban már jóval kevésbé... És most itt Izráelben, 1973-ban, bizony egyáltalán nem örültem nekik!

Minap társaságban a vallásosokat szidta valaki. Történetesen ismertem az illetőt még Pestről.

— No, — mondtam neki, — azért az ötvenes években sokéért nem adtak volna, ha május elsején a Hősök Terén nem azt kellett volna ötmenesen kiabálni, hogy „Száljin-Rákosi! Száljin-Rákosi!”, hanem azt, hogy „Goren-Ovadja! Goren-Ovadja!”...

Korunk nagy gazdaságfilozófiai kérdése: mi drágult meg előbb, a tyúk, vagy a tojás?

Nem igaz, hogy a zsidók és az arabok semmiben sem képesek megegyezni. Például abban mindkét fél egyetért, hogy a Földközi Tenger partja Izráel egyik határa. Már csak azon van vita, hogy a nyugati határa, vagy pedig a keleti határa...

UJ! SYRIAL

egyetlen tubusban hajfesték, shampoo, hajtápláló krauter

SYRIAL

a híres sváici hajszert, amely egyuttal fest mos és táplál

SYRIAL — hajfesték 17 modern árnyalatban

SYRIAL — kellemes, mint hajmosó shampoo

SYRIAL — táplálja és erősíti a hajgyökereket (Krauter).

Most már önnek is lehetősége van megváltoztatni és egyuttal újjáéleszteni és ragyogóan fénylővé tenni haját.

Syrial kapható a több ut-latszertárakban, gyógyszer-tárakban

terjesztő: telefon: 781398

MAI FIATALOK

— Ruti, igazán imádlak. Er-ted akár a világ végére is el-mennék.

— Ez komoly? Máris indul-hatsz.

BÍRÓSÁGON

A bíró így szól a vádlott-hoz:

— Remélem, utoljára látom itt?

— Miért kérem? Talán a bí-ró ur nyugalmába vonul?

IMPORTVICC AZ ÉJSZAKÁBÓL

Bumburnyák este tízkor ki-rohan a kocsmából.

— Hová olyan sietve? — kérüik a barátai.

— Színházba.

— Megörlött? A színház fél kilenckor kezdődik!

Ilyenkor már lassan vége az előadásnak...

— Eppen azért! A feleségem azt mondta, hogy esetleg értem jön...

A HÉT ABSZOLUT VICCE

— Ki az abszolút féltékeny ember?

— Aki azért féltékeny a fe-lelésére, mert az asszony ikre-keket szült neki és a két gyerek közül csak az egyik hasonlított rá...

בהמתנה לאישור הקונגרס

טוב עשתה ישראל שהתחלה את ההקדמה... ביצוע הסכם הביניים החדש עם ישראל על אף העובדה...

A KONGRESSZUS JÓVÁHAGYÁSÁRA VÁRVA

Helyesen tette Izrael, hogy elhalasztotta az Izrael és Egyiptom közötti átmeneti egyezmény végrehajtásának megkezdését...

Küldjön vámmentes IKKA ajándék-utalványt

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARATAINAK Kérjük azokat, akik posta útján küldik be megrendeléseiket...

Keresünk KITŰNŐ VARRÓNÓT

szőrme varrásra és eldolgozó munkákra WILLY GANGER FURS TEL-AVIV, Dizengoff-u. 123., telefon: 243602

KERESÜNK SZABÁSZT

35 éves korig, gyakorlatlaltal a ruhászakmában. Jó feltételek a megfélelőnek. Személyes jelentkezés: Castro Modell Tel-Aviv, Allenby 78.

MAGDA FÜZŐ

Tel-Aviv • Dizengoff 155 (Passázis). Telefon: 227284. Divatos fűzők, mell- és speciális mellprotézisek operáció után • Gyógyfűzők natlagdalmak ellen

AZ ISZRAELI SZEMLE az igényes olvasó folyóirata. Szerkesztő: Dr. ARJE KADDAR. Évi előfizetési díj 38 — IL., külföldre: 8 dollár. Minden új előfizetőnek díjtalanul küld két előző számot a kiadóhivatalt: Haifa, Hamaápiim 5. — Telefon: (04-531-813).

JIDDISUL VAGY FRANCIÁUL TUDÓ ASSZONYT KERES

idős házasság havi fizetéssel. (Ozeret van). Tel. 8-11 és 14-17 közt 794037.

Magán-ápoló

vállal gondozásra és felügyeletre idős, beteg embereket. Teljes ellátás és orvosi felügyelet. T. telefon egész nap 236913, szombaton is.

Kötöttáru-gyár keres

VASALÓT SZABÓKAT VARRÓNÓKET Jelentkezés: „GABY-MODEL” B.M., T. A. Levandau u. 32., tel. 37666.

„DORINA” B. M. KÖTÖTTÁRUGYÁR keres:

1. Szabászat 2. Singer varrónóket 3. Kettlizonóket 4. Kötőket sikkötőgépekhez. Keresünk eladónót a gyárba, 8-16-ig. Jelentkezés: „DORINA”, Rámát-Gán, AbaHillel 25., tel. 733238 — 728627.

Migdán gyár keres MUNKÁSOKAT és MUNKÁSNÓKET

az ostyagyártó osztályba. Részbéni munka is lehetséges, a d. u. órákban. Jelentkezés: Chevrat Migdán, T. A., Herzl u. 146.

A Jiddis Operett Színház bemutatja először Izraelben!

MARY SOREANU a népi operettben „RIVKELE DEM REBNSZ”

20 szereplő * 2 felvonás 6 kép Irta: A. BLUMENZON Rendező: M. GRINSTEIN Zene: A. LUSTIG Díszletek és kosztümök: A. REICH Tánccok: J. KOHEN

HAIFA — „VÁROSI SZÍNHÁZ” holnap, 4.10, szombat 2 előadás, 6.45 — 9.00

Ma, péntek 3.10 — 8.45 CHOLON — „Armon” Hétfő, 6.10 — 8.45 KFAR-ÁTÁ — „Shavit” Kedd, 7.10 — 9-kor BÁTJAM — „Bát-Jám”

TEL-AVIV — „OHHEL-SÉM” szerda, 8.10 — 8.30-kor szombat, 11.10 2 előadás, 6.45 — 9.00

NATANJA — „Saron” csüt., 9.10 — 9-kor KIRJÁT-JAM — „Nicán” péntek, 10.10 — 8.45

KERESÜNK jómegjelenésű ELADÓNÓT

35 éves korig, gyakorlatlaltal a ruházati szakmában. Jó feltételek a megfélelőnek. Személyes jelentkezés: „RIO”, Tel-Aviv, Allenby 82.

SZERETNEK MEGISMERKEDNI

60 évesig vigkedélyű, független, egyedülálló, kimondottan szigorúan vallásos, gondtalan, nyugodt életre, szeretetre vágó

ASSZONNYAL

Jólsituált, dolgozó, fiatalos, egészséges, minden káros szenvedélytől mentes férfi vagyok.

Részletes felvilágosításért írjon POB. 831 Tel Aviv. „Csakis kettesben szép az élet” jeligré, magyar, jiddis nyelven, vagy telefon: Bné Brák 70-55-46. Szombat este is lehet 7 és 11 óra között.

ARANYKOR KLUB KÖZLEMENYEI

(Ben Ami u. 12 — Beilinson u. 9. sarkán) • Telefon: 59603. Már most értesítjük klubunk tagjait, hogy fennállásunk óta a 7-ik közgyűlést novemberben tartjuk melyre már most meghívjuk tagjainkat

Uj olék figyelmebet! Minden ügyes-bajos ügyében forduljon hozzánk! Klubunk második otthona lesz. Heti 3-szor, vasárnap, keddi, csütörtökön délután 3-7-ig klubnapok, körömi, díjtalan kávétea, gyakran kézs. Ujságok a világ minden tájáról. Csütörtökön délután 3-1/2-ig díjtalan könyvtár, gazdag választékkal! Havonta előadások, neves előadók, ismert művészek fellépéivel. Kirándulások az ismert Lechner Eli vezetése alatt. (Uj oléknak nagy kedvezmény). Operajegyek nagy kedvezménnyel Schnabel Lillynél. Iratkozzon be az Aranykor-klubba. Uj tagok tagsági díjat nem fizetnek

Jeruzsálemi ügyvédiroda

keres félnapra perfekt német-magyar, vagy német-román GÉPIRÓT (NÖT). Kártérítési ügyben jártas, vagy gyorsíró előnyben. Megkeresés: POE. 2377, Jeruzsálem.

VE SZEK jó állapotban levő

„Mult és Jövő” számokat, vagy évfolyamokat a huszas és a harmincas évekből. Dr. GONDA LÁSZLÓ, R. Meirovitz 4, Natanja, telefon: 24327.

CUKRÁSZT KERESÜNK CHOLONBAN.

Telefon: 85 86 37 munkaidőben, Slomót keresni.

Wissotzky B. M., nőruha konfekció üzem, T. A., Allenby 56., KERES

- 1. Szabászt, vagy szabásznót 2. Bőrszabászt 3. Szabókat 4. Varrónóket

HAIFA és környéke HOLNAP, szombat este 8 órakor, Bétenu-terem

HARAPÓS FERJ Zenés, táncos, énekes vigjáték 3 felvonásban. Írták: EMÓD TAMÁS és TÖRÖK REZSO. Zene: KOMIÁTHY KÁROLY. Rendező: MOLNÁR PÁL Zenei vezető: Sz. BERGER DUCI. Pénztár 6 óratól nyitva. Jön: Petáth Tikva — Natanja — Tel Aviv — Chedera — Jeruzsálem — Naharia

WIZO — Haifa

A WIZO haifai szíjfeje, Mória utca 50 alatti székházában VASÁRT (SUKOT) rendez, amelyen a magyarajku tagozat is tevékenyen közreműködik. A vásár megnyitása október 4-én, szombaton este 6 órakor lesz, amikor JOSZÉF ÁLMOGI polgármester beszédet mond.

A megnyitás estjén megkezdődik az árúk eladása és utána 3 napig reggel 9-től este 9-ig folytatódik. Ezenkívül október 5-én délután 6 órakor dívatbemutató lesz, október 6-án délután 5 óratól magyaros ételkülönlegességek kerülnek előadásra, október 7-én pedig egész napon át különböző művészek kiállításra.

GALOS EDITH művész nő kiállításra a vásár egész tartalma alatt látogatható és kedden (7-én) délután a kerámia égetését mutatja be. Kedden este 8 órakor a nagy sorsjáték húzást tartják meg. Kérjük a magyarajku közösség látogatását.

A BNÉ HERZL

TEL AVIV POB 4472 KÖZLEMENYE AZ 1975 ÉVI TERZEL-DIAK UNNEPELVES KIÖZTASA Október 8-ikán / este 8-kor 1 sz az Ujságrészvételés tel-avivi székházában a Bét Szokolev, Káplán utca 4 alatti dísztermében. Meghívók 5 font ellenében igényelhetők a Bné Herzl titkárságánál, tel: 03-445792.

Finom gumiharisnyák Ortopéd fűzők Könnyű ládialphetétek Sérvkötők „OTRHOPEDIA LABO” Haifa, Arlozorov-u. 8.

Herendi porcelánok KADAR BELA, HERMAN LIPOI, NEOGRADY ÉS MAS MARKAS FESÍMÉNYEK KLEIN ANDRAS, Tel-Aviv, Rothschild 89. telefon: 623-759

J. KAVHÁN SZÖRMEÜZLET

Tel-Aviv, Ben Jehuda 54 Tel. 296-701

Különleges elrendezés öregeknek. Állandó orvosi felügyelet, egyéni ápolás, külön fürdőszobák, gyönyörű kert, elfogadható árak. Kóser „ALUMIM” Haifa, Hár-Hákarmel, rech. Kádima 27, telefon 81366

* UNGÁR MOSE KEGY-SZERÜZLETE, Tel Aviv, az Allenby nagytéplom udvarában (második üzlet az udvarban), a szokott előzetkényességgel fogadják a vevőt. Magyar nyelvű cégtábla.

KERESÜNK ASSZONYT csak bentalvársra, rokkant nő otthonában, gondozásra szükség esetén, Cáfon Tel-Avivban. Tel. 484496

KERESZTRETJENY-PALYAZATUNK NYERTESEI

Székényi Zsuzsanna: Nahar című könyvét a 325. sz. rejtvény megfejtői közül BLAU RACHEL, Bné Brák, rech. Menáchem 8; Stendhal: Vörös és fekete című regényét a 327. sz. rejtvény megfejtői közül EMIL GAEPFNER, Natanja, Tiferet Banim; Feuchtwanger: Simon c. könyvét a 328. sz. rejtvény megfejtői közül WEISZ OLGA, Tel Aviv, rech. Melchert 10 — olvasóink nyertek.

RODICA éjszakai lokál, T.A. Hájárkon 63. Minden este új, nemzetközi műsor

SZOMBATI NAPTAR

5736. tisri 28. 1975. október 3. PENTEK 5736. tisri 29. 1975. október 4. SZOMBAT

Gyertyagyújtás Jeruzsálem 4.46 Tel Aviv 5.04 Haifa 4.55 SZOMBAT KIMETELE Jeruzsálem 5.57 Tel Aviv 5.57 Haifa 5.57

HETI SZAKASZ B'RESIT

ÜGYVELES GYOGYSZERTÁRAK

TEL-AVIVBAN PENTEK: Frenkel, Hámlelech George 28, tel. 223721 Slomo Hámlelech, rech. Slomo Hámlelech 78, tel. 246461. — Jáni, Jehuda Hálévi 67, telefon. 612474. SZOMBAT NAPPAL: Trufa, Dizengoff 217, telefon: 223488. Jáni, Jehuda Hálévi 67, tel. 612474. SZOMBAT KIMENEFELE UTAN Kikár Hámédina, Hé Bóljár 48, tel. 258046. Haifa PENTEK Balfour, Mászadá 1, tel. 662289. SZOMBAT Ailija, Bát Gálim, Ailija 44, tel. 522062. BÁT JAMBAN PENTEK Balfour, rech. Balfour 90. SZOMBAT Juno, Kikár Mischárl, Rámát Joszef. RÁMÁT-GANBAN PENTEK Talpiot, Aba Hillel 30. SZOMBAT Hámégim, Búlik 30. PÉTACH-ILKIVAN PENTEK Merkáz Hásaron, Hovevé Clon 40. SZOMBAT Róssel, Rothschild 89. NATANJAN PENTEK Natanja. SZOMBAT Merkáz. BEER-SIVAN SZOMBAT Rámbám.

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA KÖZLEMENYEI

HAIFA A HOH Idősebbek klubja Pevzner 2, 1975 október 5-én vasárnap d. u. 5-kor megtartja szokásos TEADELUTANJAT.

Előadó: Slomo Ben Ajon Pazi chologus író és humorista. Az aev mosás titkainak felderítéséről tart előadást. Mindenkit szeretettel várunk. TEL-AVIV

A tel-avivi HOH által egyedülálló, magyarul beszélő női ingyen lakóházának befogad. Rámát-Gánban lakó női rendező: a áll külön szoba stb, nappal dolgozni mehet mellette. (Az érdeklődők forduljanak a HOH, Hayarkon 61 szám titkárságához).

HEBER TANFOLYAM: A tel-Avivi HOH héber kurzusaira — kezdők és haladók részére — az alábbi helyeken van a beiratkozás. Tel-Avivban: Csernihovszky 22. az iskola épületében minden vasárnap délután 5-9 óráig, csütörtökön 5-től 7-ig. Rámát-Gánban: Merkáz iskolában, Sd. Lámán 1, Herzl 73 sarok), minden hétfőn 5-től 9-ig. Herzlián: Bar Han iskolában, minden kedden 5-9-ig. Helyesírást kurzus Tel Avivban, minden vasárnap 8-9-ig, Csernihovszky iskolában. Tanuljon héberül a fenti kurzusokon!

UJ KELET

חנות יומי בחתי' משלוחי בשרה הנהוגת... הנהגת דור נ' מרטון... הנהגת האחרון דוד שן... מרטון: אורי קלמן, קטון יצחק, בנאי... המנהיגים: חנה הרבית, שני מ.ר. 633

שנות חמישים ושני שנתחנאותיק אפולותאם Főszereplő: Dr. MARTON GIZELLA Felelős szerkesztő: SCHON DEZSO Kiadó: UJ KELET, ITON JOMI LTD., TEL AVIV, Hárkevet 52. P.O.B. 831. Telefon: 30011.

UJ KELET

1975. X. 3. UJ KELET 13

Birkózás a moszkvai erdőben

Andrej Gromiko nem mondta le találkozáját Jigál Alon-nal, a szovjet béketanács nem kergette ki az izraeli-szovjet kapcsolatokat felújításáért tevékenykedő baloldali küldöttséget, pedig olyasmi történt, amire a kétszer is megszakított kapcsolatok történelmében nem volt példa: izraeli atléták és moszkvai zsidók a szovjet főváros közelében fekvő erdőben rendeztek nemhivatalos birkózó versenyt. Az eredmény: ez volt az izraeli súlyemelő és birkózók egyetlen győzelme, mert a hivatalos versenyen meglehetősen a lista végén kulogtak. A moszkvai erdőből azonban a rendőrök távoztak véres orral — és a moszkvai zsidók izraeli lobogója vígan lobogott tovább.

Nem lehet szó nélkül hagyni ennek az egész szokatlan incidensnek és a szovjet zsidók hihetetlen bátorságát tanúsító összecsapásnak egyik mozzanatát, amely annyira jellemzi az orosz imperialista hatalom módszereit. Amikor a hivatalosan engedélyezett piknikre hivatalosan eljött egy 30 tagú rendőr-

Szent tehen halála

A Munkapárt 600 tagú pártközponjának ülésén megindult a küzdelem a pártrendszer egyik régi szent tehenének elpusztításáért. A „fenntartott helyeket” akarják megszüntetni. A pártok alapítása óta, a régi vezetőség nagyjai iránti tiszteletből alakult ki az a szokás, hogy demokratikusan választanak ugyan, de bizonyos személyiségeknek nem kell résztvenniük a választásokon, mert helyük a pártfórumokon előre biztosított van. Később a személyiségek előjogai kiterjedtek kevésbé fontos személyekre, különböző pártfunkcionáriusokra és mindenkire, aki ki tudta verekedni a „helyfenn-tartás” jogát.

Most arról van szó, hogy a következő pártkongresszuson biztosítva lenne delegátusi hely a pártközpont 600 tagjának. Ez azt jelenti, hogy az, aki már egyszer bent ül a pártközpontban, automatikusan, szavazási joggal vesz részt a nagygyűlésen és megszavazhatja saját helyének további fenntartását.

A fejőstehén

Ezuttal nem szent tehenről van szó, hanem az izraeli adópréz kezelőinek kedvenc fejős tehenéről, az üzemenyagról. Amikor csak híre ment, hogy a kormány újabb illetékek és adók kivetésére készül, tapasztalt izraeliek már arról vitakoztak, mennyivel drágul majd a benzin és a petróleum. Kiderült, hogy az előzetes becslések, amelyek 20 és 25 százalékos közötti áremelkedést becsültek, helyesek voltak. Megdő-bent azonban, hogy ezuttal nem vetettek ki újabb külön vámost, illetéket, adót és meggyázt a másik kedvenc fejős tehenre, az autóra. Beérték azzal, hogy a vámok emelése néhány ezer fonttal sorofoja fel az autók árát, amely ugyis már régen olyan magaslatra emelkedett, hogy szinte elérhetetlenné vált. Nehogy azt higgye valaki, hogy az üzemenyag és autó drágulása csak az autótulajdonosokat érinti. Azonfelül, hogy a villany és a víz máris megdrágult, közvetett formában mindnyájan fizetünk majd az autóból kipuffogó levegő-mételevés drágulásáért is.

Gyöngyszemek a Talmudból

Az öregember

Kérdőre vonta a császár r. Jochánán ben Cháláftát: Miért nem jöttél a bölcsek tanácskozá-sára? Felelé neki: A hegy ba-vas, (a hajam ősz), körülöttem jég-csapok (szakállam, bajuszom fe-hér), a kutya nem ugatnak (a hangom rekedt), a malmok nem őrölnék (a fogam). (Sábbát 152).

A tanulatlan öregek, minél f-dősebbek, az eszük annál job-ban eltompul, de a talmudtudó-sok nem így, minél előrehala-dottabb koruk, az eszük annál világosabb, amint írva van: „Aggastyánokban van bölcsesség s hosszú élet, értelmesség.” (I-joy 12) (Sábbát 152)

R.Simon ben Elázár mon-da-ta: Ha öregek arra szólítanak fel, hogy rombolj, ifjak pedig, hogy építs — akkor rombolj, és ne építs, mert az öregek rom-bolása építés és az ifjak építé-se — rombolás. (Nedárim).

Van azonban, aki másképpen vélekedik: R. Jehuda mondta: Salamon először az Énekek Éne-két írta (Sir Hásirim), utána Mís-lét, a Példabeszédek, végül Kohéletet. R. Jochánán a szo-kált idézi: Ha az ember ifju,ve-reket ír, ha felnő, példabeszé-dekben beszél, ha meg öregö-zszik, bolondságokat mond. (Sir Hásirim Rábbá).

R. Jehosua szerint négy do-log miatt támadja meg az em-bert az öregség, a félelem, a gyermekekkel való bajlódás, a gonosz asszony és a háborúk miatt. (Sábbát 152).

Még egy halmocska is ugy tet-szik az öregeknek, mintha a leg-magasabb hegy volna. (U.O.)

A Ráv tanházában mondták: „Ami el nem vesztettem, azt kerese-m.” (Az öreg hajlott hát-tal jár, mindig a földet nézi, mintha keresne valamit.)

Szép az öregség férfinel, de asszonynál — csunya. (Jerus. Kid p.b.)

Ki az öregasszony? Akit anyó-nak szólítanak és nem veszi rossz néven. (Nidá 9).

Nagyapa a házban — átok a házban (eszik, iszik, de nem dolgozik), nagymama a házban — kincs van a házban. (segít a háztartásban)

„Orülj, ifju, gyermekkorodban és vidított téged szived ifjusá-god napjaiban és járj szíved ut-jaiban és szemeid látása szer-int; de tudd meg, hogy mind-ezekért Isten majd ítéletbe visz téged!” (Kohélet 11,9) R. Simon ben Jocháj beszélte: Volt egy-szer egy ember, aki válogatott az asszonyok között, közben faj-talanságba merült és ezt hajto-gatta: milyen asszonyt vegyek el, melyik asszony való hoz-zám?! A nagy válogatás közben megöregedett. Erre így ugra-tták: Te szerencsétlen! Milyen asszony volna neked való, ami-dőn az orrod már csepeg, a hal-lásod nehéz és a szemed vak-si?! (Kohélet R.)

De szeretik az öregek a jó bo-rocskát, különösen, ha óbor, a-mit a Talmud is bizonyít. (Me-gila).

Volt egyszer egy jámbor em-ber, akinek az apja iszákos volt. Valahányszor lerészegedett, ott fetregett az utcán és az ifjak köveivel dobálták és részeseg-nek csufolták. Midőn ezt egy izben chászid fia látta, igen restelte és a halálát kívánta. Napról-napra kérlete, hogy ne menjen többet a kocsmába, el-hozza ő neki a legjobb borok-at, igyon itthon és ne hozzon szegényt rá és saját magára. Ugy is tett, hordta neki a fi-nom itókat. Egyszer a fia tem-prombanet, látott egy részeg embert a piacon fetrengve, akit a suhancok ütök, verik, köveivel dobálják és a száját szeméttel fómik. Erre a jámbor haza fu-tott, elhozta az apját, hogy lás-sa, hogyan bántak a részeg em-berral és tanuljon az ő esetéből. Az apa el is jött és odalopó-dott a részeg emberhez és meg-tudakolta tőle: hol árulják ezt a nagyszerű bort, amelytől így be lehet rugni. (Tanchume)

Közl: Löwenkopf Kálmán

Péntektől péntekig

Előnémtény, hogy az izraeli lobogó eltávolítását követelje, egy polgári ruhás férfi odalépett a zászlót őrző izraeli atlétához és kérte, adja át neki, hadd rejtsse el a rendőrök elől. Az egyik piknikező moszkvai zsidó azonban idejekorán figyelmeztette az izraelit: Vigyázz! Ez titkosrendőr! Mivel csel lel nem tudta megszerezni a lobogót, a KGB ügynöke meg-játszotta a nyilván előre megrendelt provokációt: arcul ütöt-te az egyik egyenruhás rendőrtisztet — ezzel megadva a jelet a rendőrök rohamára a „karhatalmi közegekkel támadó zsidók ellen”. A rendőrök leteprésében élénken résztvettek moszkvai zsidók, akik jól tudják, hogy ezzel súlyos veszély-nek teszik ki magukat. A rendőrsztag fenyegetőzve eltávo-zott és nem tért vissza. De a KGB nem felejt...

Megcsappant párucok

A kettészakadt Fekete Párducok Sálom Kohen-ágazata Be-ér-Séván megtartotta első nagygyűlését, amelynek legfőbb politikai határozata az volt, hogy békét kell kötni a palesztinai arab néppel, aminek ellenében remélhetőleg a palesztinaiak elismerik Izráelt. Ez az igazságos béke egyetlen ko-moly alapja — határozták el a párucok 27 szavazattal 20 ellen. Igen, pontosan 47 delegátus volt a teremben a szava-záskor. A megnyitáson a 261 bejegyzett delegátus közül csak 150 érkezett meg, de ugrálszik ezeknek nagy része is ha-marosan megunt a dicsőséget. Ez volt az oka annak, hogy a társadalmi jogok ismert elharcosa, Aberszil és néhány további „párduc” dühösen megverte a tévé Mábát hirmaga-zinájának filmsoportját és kitepte gépképből a filmet, amelyen feltűnt a jelenlevők maroknyi létszáma a terem tátongó uren ségében. A verést azzal indokolták, hogy a tévé emberei nem jöttek el az ünnepélyes megnyitásra, ahol nagy és lelkes szónoklatok hangzottak el. Eppen akkor jöttek filmezni, ami-kor a párucok falkája már erősen megcsappant...

A gyilkosság joga

Szerie a világban nagy felháborodással reagáltak öt poli-tikai fogoly kivégzésére Spanyolországban. Természetesen örömmel kell fogadni, hogy a világ nem hajlandó elismer-ni Franco, sem más diktátorok jogát politikai elle. elek „likvidálására”, — még nagyon is kétes értékű bírósági íté-let alapján sem. A szépségihiba csak abban van, hogy a fel-háborodás kissé egyoldalú.

A kivégzettek között, a baszk függetlenségi mozgalom két tagján kívül, egy marxista-maoista terrorista csoport három tagja is volt. Nem titok, hogy az ilyen jellegű csoportok tag-jai annak a nemzetközi terrorista mozgalomnak, amely szor-os kapcsolatokat tart fenn a legszélsőséges arab gyilkos bandákkal és japán segítő társaikkal. Ha emlékeztünk nem csal, az Izrael barátjának tekintett holland kormány nem vonult fel egy tömegtüntetés élén és nem hivta vissza nagy-követelt, sőt az európai Közösziac szóvivői, valamint a Szov-jetunió hivatalos sajtóirodája sem tiltakoztak rendkívüli he-veességgel, amikor ugyanezen terroristák szövetségei Maa-lothban izraeli iskolagyerekeket gyilkolt. A portugálok nem rohanták meg azon arab államok nagykövetségeit, amelyek befogadták és hősként ünnepték a különböző terroristá em-berrablókat és gyilkosokat — beleértve a madridi egyiptomi nagykövetség támadóit —, sőt Párizsban és Genfben sem törtek ki zavargások, amikor gyilkos terroristák behatoltak a tel-avivi Savoy-szállóba, hogy elgáncsolják a békétörkevé-seket.

A nagy felháborodás tehát csak akkor lesz meggyőző, ha egyenlő módon és kivétel nélkül ellenzi a gyilkosságot, mint politikai eszköz. Nem győz meg egy olyan világ „erkölcsi” felháborodása, amely a kirját-smonai és máaioti gyilkossá-gok után az UNO pódiumán ünnepli a gyilkosok banda-vezérét.

Kinek a zsebébe nyúlt Micháel Cur?

Azok, akik feltették a „milliomosok klubját”, más néven az Izrael Társaságot, már nyugodtan alhatnak. Az igaz-gató tanács, amely Edmond de Rothschild báró elnökléte alatt ült össze Genfben, elhatározta, hogy a most lezárult üzleti évre ugyanolyan osztalékokat fizet, mint tavaly, tehát 6 százalékos. Ez nem sok, de nem is vall komoly veszteségre. Lehetséges, hogy a Társaság megbízottainak külföldi kutató tevékenysége, amely Vaduzon keresztül Amerikába vezetett, elég komoly eredménnyel járt. Csak annyi szivárgott ki, hogy a Társaság rátette kezét egy-két Vaduzban bejegyzett Cur-féle vállalkozásra. Többek közt az is kiderült, hogy Mi-cháel Cur, mint jó üzletember, az ellopott milliók egy ré-zsét Amerikában fektette be és az USA nyugati részében ingatlanokat vásárolt. Mig az Izrael Társaság talán vissza-szerzi veszteségei egy részét és kiheveri Cur lopásait, a CIM-hajózási társaság és a Cur-manipulációk veszteségeit fedező izraeli adófizető még mindig hiába kérdi, hová lettek az el-lopott milliók? Smuel Chájik herziiai lakos, akinek néhány ZIM-részvénye van, mint károsult fordult a jeruzsálemi fel-sőbbírósághoz azzal a kérelemmel, utasítsa a miniszterelnököt, a pénzügyminisztert, az igazságügy minisztert és a rend-őrséget, sőt a kormány jogtanácsosát is, hogy indítsanak pol-gári kártérítési pert Cur ellen, az ellopott tíz milliók megtér-itését követelve. Smuel Chájik felháborodottan tiltakozik az ellen, hogy mindeddig nem kobozták el Cur rejtett va-gyonát a kincstár javára. Őt személyesen nemcsak a CIM részvényeseként érte károsodás, hanem adófizető polgárként is. „Ha nem kellene fedezni Cur lopásait, valószínűleg keve-sebb adót fizetnék” — írja beadványában Chájik, aki nyil-ván javíthatatlan optimista.

A vallási vezetőség erkölcsi válsága

A vallási házassági tilalom alatt álló személyek fekete listái felfedése szinte groteszk módon juttatja kifejezésre, hogy az izraeli vallási vezetőség milyen kizárólagosan fog-lalkozik a zsidó exkluzivitás és a zsidó faj tisztaság meg-őrzésével — írja Amnon Rubinstein professzor a Háárec-ben.

Fejtegetéseiben Rubinstein arra utal, hogy a zsidók és a gójk megkülönböztetése, mely számtalanszor nyilvánul meg az Irásban és a hálichában, abból az időből ered, amikor virágzott az önálló zsidó civilizáció és ennek megőrzését, ugyanúgy, mint az akkor uttörő zsidó vallás különlegességé-nek fenntartását célozta. A Háláchának azon részei viszont, amelyekben kifejezett gyűlölet, vagy a gójtól való félelem nyilvánul meg, a gettóból származnak.

Szinte hihetetlenül hangzik, hogy a zsidó állam ujjaszüle-tése és a szórványok visszatérése után Izraelben a rabbik azzal foglalkoznak, hogy indokolásokat találjanak nem-zsidó asszonyok és gyerekek mellőzésére, és a Vallásos Nem-zeti Párt folyóirata azt állítja, hogy a sorköteles fiatalok, akik nem-zsidó anyák gyermekei, ötödik hadoszlopot képe-zhetnek Izrael hadseregében.

A Gus Emunim szélsőséges fanatikusa, akiknek megnyil-vánulásaiból minden nem-zsidó ember gyűlölete csepeg, meg-döböntött módon egyesítik a szélsőséges nacionalizmust azzal a vallási fanatizmussal, amely elutasít mindent, ami nem zsidó és a szórványok visszatérése után Izraelben a rabbik azzal foglalkoznak, hogy indokolásokat találjanak nem-zsidó asszonyok és gyerekek mellőzésére, és a Vallásos Nem-zeti Párt folyóirata azt állítja, hogy a sorköteles fiatalok, akik nem-zsidó anyák gyermekei, ötödik hadoszlopot képe-zhetnek Izrael hadseregében.

A Gus Emunim szélsőséges fanatikusa, akiknek megnyil-vánulásaiból minden nem-zsidó ember gyűlölete csepeg, meg-döböntött módon egyesítik a szélsőséges nacionalizmust azzal a vallási fanatizmussal, amely elutasít mindent, ami nem zsidó és a szórványok visszatérése után Izraelben a rabbik azzal foglalkoznak, hogy indokolásokat találjanak nem-zsidó asszonyok és gyerekek mellőzésére, és a Vallásos Nem-zeti Párt folyóirata azt állítja, hogy a sorköteles fiatalok, akik nem-zsidó anyák gyermekei, ötödik hadoszlopot képe-zhetnek Izrael hadseregében.

Még az egész zsidóságban páratlan, szélsőséges izraeli or-todoxia is kitermelt olyan rabbikat és zsidó bölcseket, akik az emberszeretet univerzális jellegére és a népek békés együttélésének látomására helyezték a hangsúlyt. Az ameri-kai zsidóság imakönyveiben a „szeresd felebarátodat mint önmagadat” elvének az egész emberiségre kiterjedő jellege van kihangsúlyozva. Ott tehát nem él az európai gettószelem, amely a nemzsidókkal szembeni elszigetelést hangsú-lyozta.

Izrael állama azért keletkezett, hogy megszüntesse a szét-szóratás és a gettó abnormális helyzetét és nem csupán ha-zájába vezesse vissza Izráelt, hanem a népek családjába is. Aki azt állítja, hogy ennek a nagy fordulatnak nincs jelen-tősége a zsidók és a nemzsidók viszonya szempontjából, aki ide akarja átlátni az üldözött gettó-zsidóságban keletke-zett háláchát, — az voltaképpen új gettót akar teremteni Izraelben. Rubinstein professzor tovább megy és arra a kö-vetkeztetésre jut, hogy aki így gondolkozik, voltaképpen ma-gát a háláchát hamisítja meg, mert annak a gój-ellenes meg-állapításai kifejezetten a gettó körülményeire vonatkoztak.

Itt van például az az elv, hogy gój elleni perben az ő távollétében is ki lehet hallgatni tanukat, míg egy zsidónál csak az ő jelenlétében folyhat a tanuallomás. Ezt egész vi-lágosan azért rendelték el, nehogy „a gój félelme szállja meg” a bíróságot, vagy a tanukat. Mi értelme van ennek Izraelben, ahol a bíróság mögött ott áll a főrabbinátus, sőt a kormányhatalom, — míg a gój egy gyenge kisebbségnek a tagja?

Fejtegetéseiben Rubinstein főleg az ellen kel ki, hogy a hadsereg központi parancsnokságának rabbija halachikus idé-zetekkel bizonyította, miszerint a nemzsidók megölése (az a-rab falvak elleni retorziós támadások esetében) meg van engedve. Ezt többek közt a jordániai Kibje falura vonatkoz-tatták, ahol egy izraeli támadásnak asszonyok és gyerekek is áldozatul estek.

Rubinstein ezzel az idegen-ellenes szélsőséggel szem-beállítja azt a tényt, hogy az izraeli zsidóság túlnyomó töb-bisége már nem ismeri zsidó hagyományok erkölcsi-szemleli tartalmát és kapcsolata a hagyományokhoz már csak kül-sőségekben nyilvánul meg, tehát hiányzik a zsidó különölés erkölcsi alapja.

Számos izraeli aki nem tartja be a vallási előírásokat, de zsidónak szeretné tekinteni önmagát, azt kívánja, hogy a vallásos zsidóság vonja le a háláchába is a következtetéseket Izrael visszatéréséből hazájába. Eddig azonban a val-lási fenntartás ugrálszik csak azt a halachikus elvet ér-vénytelenítette Izraelben, hogy „Izraelnek nem szabad a nyilvánosság előtt könyöradományt elfogadnia a nemzsidó-tól”.

Amennyiben az ortodox zsidóság nem képes irányváltoz-tatásra, úgy legalább Izrael államának törvényeitől és igaz-ságszolgáltatásától követhetjük, hogy abba ne teygenek különbséget emberek között, származásuk és fajuk miatt. Ez az erkölcsi minimum, amelyet meg lehet követelni — írja Amnon Rubinstein.

ZÁKI JÁMÁNI:

„Mérésékelt

követelés”

Különösen tévednek azok, akik úgy hiszik, hogy ebbe már beakulláltak az OPEC-kölaj október elején életbe lépő általános 10 százalékos áremelését. A két drágulás között nincs semmiféle összefüggés, mint ahogy az izraeli üzem-nyanyag ára a nemzetközi kőolajpiac reallitái sem állnak összefüggésben. Az OPEC határozatának kihatásai alighanem csak 4-5 hónap múlva mutatkoznak meg ná-lunk.

Feltűnést keltett, hogy a kőolaj-embargó és az árdrági-tás megszervezője, a szaudi Zaki Jámáni sejk, ezuttal Bécs-ben az OPEC ülésén állítólag oly hevesen küzdött az áreme-lés ellen. Bennfentesek tudják, hogy teljesen téves ez a be-nyomás. Valójában arról volt szó, Szaudia a magas kőolaj-ár fenntartása érdekében csökkentette termelését, de ugyan-akkor Irán és Kuveit fokozták a termelést, tehát ők vágták zsebre Szaudia intézkedéseinek pénzbeli eredményét. Csak ez ellen tiltakozott Jámáni sejk „hiszen az üzemenyag Sza-udiának egyetlen — és nagyon kiadó — fejős tehene.

Már nincs arany a színáji homokban

A jom-kipuri háboru óta tudjuk, hogy az izraeli társada-lom züllése, amely még a hadsereget is megmetyelette: Szín-ájban kezdődött, ahol a Bár-Lév volna, majd később más erődítmények és utak építésénél, vállalkozók és traktorkéze-lők, sőt felesleges követítők is, ugyszólván aranyat leltek a homokban — gyorsan és jogtalanul meggazdagodtak, az izraeli adófizető rovására.

OÁZIS A SZINÁJBAN

Lassan, késve, de mégis levonjuk ebből a következtetése-ket. Most, amikor a második színáji visszavonulás szüksé-gessé teszi új erődítmények, új berendezések építését Szín-ájban, elhatározták, hogy ezuttal megakadályozzák a könnyű meggazdagodást, a honvédelem kihatásánál jogtalan nye-részkedésre. Nemcsak ellenőrzőbizottságot neveztek ki, amely a hadügyminisztérium és a hadsereg szakértőiből áll, hanem elhatározták, hogy a „káblánok” helyett tartalékosok szol-gálatát veszik igénybe. Az ötlet egyes vállalkozóktól szárna zik, akik jó hazafiak (ilyen is van) és önként ajánlották fel, hogy tartalékos szolgálattal keretében irányítják a munkát. Cvi Zámít tart. tábornok, aki most a Szolél Boné igazgató tanácsának elnöke, viszont azt állítja, hogy a had-sereg nincs berendezve ilyen munkálatok elvégzésére és job-ban jár, ha a munkát vállalkozónak adja át.

Nemhivatalos becslések szerint 300 millió font összegű munkálatokról van szó, amelyeknek elvégzéséhez részben nehéz gépi felszerelésre van szükség. Összehasonlításként érdemes megemlíteni, hogy Izraelben tavaly egymillió font értékű munkát végeztek ilyen felszereléssel és 20 millió dol-lárért vásároltunk külföldön földmunkológó és hasonló gé-pek.

A végrehajtás módjaitól iránt vita áll fenn a szakértők között, de abban minden felelős tényező egyet ért, hogy ez-uttal, a második színáji visszavonulási vonalnál, meg kell akadályozni a vállalkozók meggazdagodását. Jó lenne meg-tudni, milyen volt az ellenőrzés tavaly, az első visszavonu-lás után!

Zeneélet

Az Izraeli Kamara-Zenekar—Bertini nélkül

Évadnyitó Bach-est a Tel-Aviv Muzeumban

Vezényel: MENDI RODÁN

Erthetetlen és merőben igazságtalan sajtó-hadjárat indult a Rinat-Kórust, majd az Izraeli Kamara-Együttest alapító és vezető Gary Bertini karmester ellen a múlt évad végén, mert számtalan rendkívül előnyös külföldi meghívását elfogadva, nem lett volna képes hazai zenekart is oly mértékben gondozni, mint azt egy koncertzenekar megköveteli; tehát megvált tőle. Hiszen akkor hasonló szemrehányással lehetne illetni számos kiváló izraeli karmestert és előadóművészt is, kiknek a mi kis országunk nem volt képes megfélemlíteni művészi keretét és megéltetését nyújtani.

Az 1927 május 1-én Besszarábiában született Gary Bertini, először Olaszországban, majd itthon, Széternél tanult zeneszerzést, Georg Singernél dirigálást. Párizsban Honégernél képezte ki magát zeneszerzésben, majd hazatért 1955-ben a nemzetközileg elismert Rinat-ének-kart alapította meg és vezette, legkiválóbb vokális együttesünket, majd tíz évvel ezelőtt a Kamara-zenekart. Valóságos forradalmat keltettek merőben újszerű, sokoldalú, érdekes kísérletekkel, melyek Menotti és Kurt Weill operákán kívül oratóriumokat, miséket és számos modern művet, sok izraelit is foglaltak magukban. Invenciója, szervezőkészsége, intellektuális fölénye és abszolút muzikalitása, páratlan akaraterővel párosulva, zenekarát az ország egyik legfontosabb zenei intézményévé emelte. Minden hérteli hangversenye kiárusított termék előtt zajlott le országszerte, s csak a legutóbbi években mutatkoztak hátrányos jelei gyakori és huzamos távollétének. Egy ilyen zenekarnak pedig állandó felügyeletre, vezetőre van szüksége, különösen tekintetbe véve azt a tényt, hogy az új orosz alijja számos muzsikusa lépett be, míg mások, régi tagok kiváltak, s így tulajdonképpen min-

dig új összetételű együttes kívánt meg egy erélyes karmestert.

Az állandó vezető, irányító, összefogó karmester hiánya volt érezhető az Izraeli Kamara-Zenekar első idei, szezonnyitó, Bach műveinek szentelt hangversenyén is, Mendi Rodán vezényletével. Az előadott művek kivételének egyike sem felelt meg magasabb követelményeknek, még csak zenekari hangzás szempontjából sem. Az 1. c-moll-szvit után az eredetileg három csembalóra írott, Rudolph Baumgartner által három hegedűre átirat, D-dur-verseny hangzott el, David Braude, Bertha Hearst és Isak Reuven előadásában, zenekari kísérettel, melyek méltóságteljes Adagio-tétele magaslík ki. Hármuk közül Braude hegedűjátéka hangzott a legszebben. A „Kunst der Fuge“ — Bach befejezetlen műve, s mint ilyen, sokfajta át dolgozásban jelent meg. Eredetilek 15 fugája és négy kánonja tekinthető, egyetlen témára írva, s szolmazvezté legmagasabb művészi tökéletességével és kombinációs fantáziájával kidolgozva. Ha Bach gótikus művészetéről beszélünk, a csucsis vonalak fenséges összefonódásáról, architektónikus tökéletességéről, úgy a „Kunst der Fuge“-ben nagyszerű mesterművet találjuk meg. Sajnos, Mendi Rodán távolról sem felelt meg követelményeknek. A Szvit néhány részét franciásan, édeskés tánc-stílusban szóllaltatta meg, míg a „Kunst der Fuge“ élesen elhatárolt szolmai kásás masszává ragadtak össze keze között. A legnagyobb kiskiklást azonban a 202. sz. kantátá „Weichet nur betruete Schatteu“ jelentette, melyben a közelmultban, amerikai korszerű művekben kitűnt amerikai énekesnő, Roslyn Barak íjlesztő naivitással és stílusatlansággal, amelletl veszedelmes ingadozó intonációval é-

nekelt a nagyigényű szoprán-szólamot, vidám musical-t csinálva Bach zenéjéből...

A zenekarnak kétségelentül vannak kitűnő tagjai; legjobb, legegységesebb a brácsaszólam, jó a fagottosa, de ha arról hallunk, hogy mostani karmestere vezetésével németországi turnéra akar indulni, erélyes vétőt kell mondanunk a terv felelőtlenségével szemben!

A Kamara-zenekar további hérteli hangversenyét több külföldi karmesteren kívül, Georg Singer vezényli, (az utóbbi Mozart „Szingagató“ c. operáját) és fellép többek között Heinz Hollinger kiváló oboaművész is. Csak épen az alapító, Gary Bertini hiányzik közülük. Bertini rendkívül sikert aratott a most befejezett „Berlini Unnemuk Heteke“ keretében megtartott Kurt Weill-sorozat opera-előadásával is. Jövő év áprilisában a New York City Operában Jozsef Tál „Asmcdái“ című dalművét vezényli, a szerző új operáját pedig annak 65-ik születésnapja alkalmából júliusban a müncheni operaházban mutatják be. Közben a hamburgi Operaházban és angol zenekarokkal lép fel. Hazájában a chiloni és a jeruzsálemi zenekart fogja ebben az évadban vezényelni. Sajnos: csak m.v. — mint vendég...

AZ UJ ZENEI ÉVADROL

A Tel-Aviv Muzeum zenei osztályának vezetését Francois Shapira örökségeként Ruth Ben Zwi Guttman, a „Viata Noastra“ zenekritikusa vette át. A koncertek a jövő héten kezdődnek a Muzeumban.

Az Izraeli Filharmonikus Zenekar rendkívül forró külföldi sikerei után — amelyek közül a berlini magaslók ki, — Tel Aviv-ban október 7-én nyitja meg 40-ik szezonját, Zubin Mehta vezényletével és Isaac Stern közreműködésével, aki Prokofjev

2. hegedűversenyét játssza. A további hérteli hangversenyek kiemelkedő eseményei közé tartozik Haydn „Teremtés“ oratóriuma Fruebeck de Burgos vezényletével. — Dietrich Fischer Dieskau az 5-ik sorozatot vezényli, — míg a következőben, újításként a Bát-Seva táncsoport közreműködésével balett-számokat mutatnak be. Két külföldön élő izraeli karmester, Mose Acmon és Uri Segál a 9, illetve a 11. sorozatot vezényli, míg Hans Swarowsky, bécsi karmester Mozart „Varázsfülvölgyé“-vel mutatkozik be az izraeli közönségnek. A hérteli sorozatot Claudio Abbado zárja. Egyik rendkívül koncerten Mahler 8-ik az u.n. „Ezek szimfóniája“ kerül nálunk első ízben előadásra. A külföldi szólisták között Christoph Eschenbach, Vladimir Askenazy és Arturo Benediti Michelangeli zongoristák neve szerepel.

A Jeruzsálemi Szimfónikus Zenekar, melynek zenei vezetője Lukas Foss, három nagy hérteli sorozatával már egy háromórás Mahler-marathonnal megkezdte működését. Az 1. sorozat fedőneve „Változatok egy témára“, amelynek keretében Alexander Schneider, Gary Bertini, Dean Dixon, J.P. Izquierdo karmesterek vezényelnek egy-egy koncertet. A 2. sorozat zeneszerző-portréknak van szentelve. Bruckner, Sosztakovics, Stravinsky, Ben-Chajim, Bizet, („Carmen“ Georg Singernél). — és Brahms műveivel. A 3. széria, vegyes műsorral egy amerikai zenei marathonnal zárul.

A Cholonai Kamara-Zenekar szeptember 30-án nyitotta meg új szezonját Smeel Friedman vezényletével. Az első koncert alkalmából ritka zenei hangszereket és zenei helyeeket állított ki a zenekar. Tíz hérteli hangversenysorozatát hirdert ebben az évadban, főképp hazai karmesterek vezényletével.

A beér-sével kamarazene-kar, Avi Osztrovski vezényletével saját városán kívül Jeruzsálemben is több koncerten fog fellépni.

Az Izraeli Operaház következő bemutatója Menachem Avindom „Alexandra, a hásmónai“ című háromfelvonásos operájának át dolgozott kiadású felújítása lesz, chanukakor. A reprizt Georg Singer tanítja be és vezényli.

PATAKI LASZLO

HETVEN ÉVES A BECÁLEL, A JERUZSÁLEMI MŰVÉSZETI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI AKADEMIA

Ennek a hét évtizednek a felvonulását látjuk a tel-avivi Muzeum Rubinstein Pavilonjában, olyan grandiózus bemutatásban, amilyet még nem láttak a kiállító pavilon falai.

Ez több, mint egy kiállítás, vagy kiállítások. Ez hetven év szüntelen keresésének és kutatásának eredménye; szépművészeti és művészeti elvek, felfogások kialakításának bázisa és kerete; egy új-ösi népfelfejtőmájának és kulturájának kialakítása, amely megfeleljen az egyén és a társadalom kívánalmainak egyaránt.

Prof. BORIS SCHATZ (1906)

Ugy kezdődött, mint egy tündérmese. Az évszázad elején, pontosan 1903-ban történt, hogy két álmódó zsidó, dr. Herzl Tivadar, a leendő zsidó állam próféta és prof. Boris Schatz szobrász, a bulgáriai szépművészeti akadémia igazgatója találkozott. Schatz elmondta Herzlnek szíve vágyát és tervét, hogy Erec Jiszráelben zsidó művészeti és iparművészeti iskolát alapít, s azt a bibliai frigsátor építőjéről, Becálelről nevezi el.

Herzl Tivadarnak tetszett a terv, hiszen abban az időben Erec Jiszráel országában „már“ vagy hatvan ezer zsidó élt. Két év múlva, 1905-ben, a bázeli cionista kongresszus megszavazta az iskola alapítását és az első két évre négyezer frank kezdő összeget utalt ki számára. 1906-ban az iskola megnyitotta kapuit.

Nemsokára műhely is nyílt mellette ipariskola céljára, amely már kezdte ak-

tívításában 35 féle iparművészetet és kézügyessége tanított: arany- és ezüstvéstést, kerámiát, litográfiát, himzést, szőnyegszövést, különféle famunkákat, fényképészetet, karművészetet, stb.

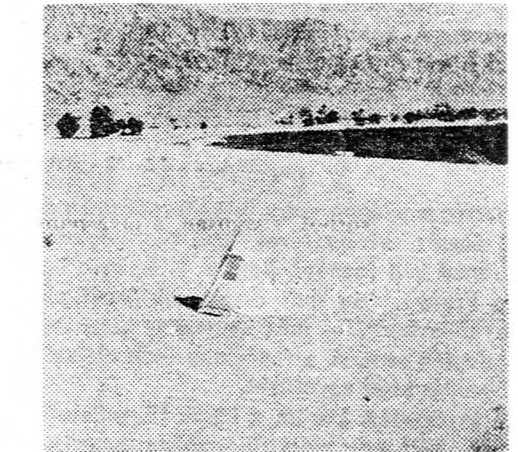
A Becalel iparművészeti tárgyak gyorsan elterjedtek az egész zsidó világban, mint „zsidó nemzeti stílus“, zsidó és keleti szimbólumokkal.

Prof. Schatz megalapította az ország első muzeumát is. A művészeti, archeológiai és folklór muzeumot. (Ma mindez az Izraeli Muzeum egy része). Később, amint az iskola rohamosan fejlődött, már nem foglalta magába a műhelyeket is, csak tanítással foglalkozott: 23 típusú művészeti és iparművészeti tantárgyat tanított.

A Becalel végzett növendékei és tanárai saját műhelyeket, műtermeket nyitottak, ahol dekorációkat, tóratarkárokat, szö-

Az embrió fejlődésének vizualizációja

Ekológiai tanulmány

nyegeket, grafiai munkákat, asztalneműeket, stb. készítettek, mind Becalel név alatt. Uj izraeli művész-generáció nőtt ki ezekből a kis műhelyekből. És körülöttük virágzó ipar és kereskedelem.

1932-ben, prof. Schatz halála után az iskola bezárt, de négy év múlva újra megnyílt Joseph Budko vezetésével. Utána olyan kiváló művészek, mint Mordecháj Ardon, Zeév Ben Cvi, Steinhart, Schechter, Darnell, Dan Hoffner következtek az igazgatói székekben.

1968-ban a Becalel iskola főiskolai rangot kapott. Szépművészeti Akadémia lett, ahol tanárképzés is foglalkoznak. A Becalel Akadémiának ma öt fakultása van: grafika, szépművészet, ipari- és környezeti rajz, kerámia, arany-és ezüstvéstés. Allománya pedig 120 tanár és 450 tanítvány.

A gazdag és nagy szakértelemmel megrendezett kiállítás oly sok és változatos látványt nyújt, hogy legalább két-három látogatásra van szükség annak alkalpos áttekintésére. Mert na jobban bele-mélyedünk a kitűnően megszerkesztett, gazdag prospektusba és a hatalmas, sok-rétű kiállított anyagba, azt a bizonyosságot szerezük, hogy a Becálel Akadémia diákjainak nagyrésze nem kizárólag a diploma megszerzéséért nyoma ott le a diákéveket.

Ezek a diákok nemcsak a jelennek, hanem a jövőnek is dolgoznak, hogy szebbé, jobbá tegyék az emberi életet. Erkölc-si kötelességből, belső parancsra.

Vannak diákok, akik betegnek számára különleges butorokat terveznek; másoknak a hobbiya a környezet formaterveztés és tökéletesítése (Lásd képpünket). Olyan jármű előállításán dolgoznak, amely a levegő szennyeződését s minimumra csökkentse.

Az emberi élet fejlődése területén is soknak forradalmi ötletei vannak. Más diákcsoport meg a születés előtti élet iránt érdeklődik, s annak a tanulmányozásába mélyül el. (Lásd az embrio vizualizációt ábrázoló képpünket).

Dr. MARTON GIZELLA

Az író özvegye beszél:

THOMAS MANN A MAGÁNEMBER ÉS A KÖZÉLETI FÉRFI

3.

THOMAS MANN TERVEI voltaképpen mindig sokkal szerényebbek voltak, mint a későbbi kivitelezés. A Varázshegy novelláinak készült, hasonlóképpen a József és testvérei is — és mi lett belőlük? E tekintetben Brecht, ez az agyafurt és ironikus koponya egyáltalán nem tévedett akkorát híres bonmot-jával: „a novelláiról Thomas Mann“.

A dolgoknak megvolt a maguk akarat, önállósították magukat, és a férjem sohasem tudta mekkorára nőnek. Így például ezte ágában sem volt a Halál Velencében megírása, és még kevésbé gondolta, hogy egy teljes évig dolgozik majd ezen a novellán. Eredetilek egészen más szándéka volt. Goethe-novellát tervezett. Goethe utolsó marienbadi szerelméről akar írni. A novellának a mesteri rang humoros megcsufoltságáról és méltósága elvesztéséről kellett volna szólnia. Akkoriban azonban egyszerűen nem mert arra vállalkozni, hogy Goethét ábrázolja. Az volt az érzése, hogy még nem nőtt föl ehhez a feladathoz, és a Goethe-novellát transzponálta a Halál Velencében témájára. Mint tudjuk, a Lotte Weimarban sokkal később keletkezett. Akkor már volt bátorsága hozzá. A Halál Velencében egészen fur-

csa története van, az elbeszélés valamennyi részlete, a temetői embertől kezdve megtörtént, és valóságos élmény húzódik meg mögötte.

Gőzhajóval utaztunk Velencébe. A férjem minden elképzelést föllmuló módon szerette a Lidót és Velencét. Gyakran jártunk ott; egyébként azonban mindig vasuton mentünk. Ezen az utazáson érkezünk első ízben a tenger felől, és a hajón valóban ott volt az agg piperkőc, egy szemmel láthatóan kifosztott és kikozmetikázott idősebb ur, fiatallemberektől körülvéve. A társaság tombolt és bolondozott.

Megérkeztünk és gondola után néztünk, amely átvisz a Lidóra. Hamarosan ajánlkozott is egy gondolás. És amikor kiszálltunk és fizettünk, egy velencei oda-jött és azt mondta: „Ennek nincs is engedélye. Szerencse, hogy nem támadt kelemetlenségük“. Valóságos volt tehát az agg piperkőc és a gondolás is.

Aztán a Hotel-des Bains-be mentünk, ahol előzetesen szobát foglaltunk. Partmenti szálloda, állandóan sok vendége volt, és mindjárt az első nap az étteremben megláttuk azt a lengyel családot, amely pontosan úgy festett, ahogy a férjem megrajzolta őket: közöttük a kisse mérv és szigorú öltözékű lány, meg a nagyon bájos, elragadóan szép, mintegy tizenhárom éves fiú, aki matrözruháat viselt nyitott gallérral és csinos szalaggal, s aki mindjárt szemet szurt a férjem-

nek. Azonnal nagyon megszerette azt a fiút, rendkívüli mértékben tetszett neki, és állandóan figyelte, ahogy a strandon a társaiál játszott. Nem követte őt egész Velencén át, azt nem, de a fiu elbőlvőtte, gyakran gondolt rá.

Heinrich, aki szintén velünk volt, egy-re azt akarta, hogy utazzunk el a hegyek közé. Nem szivesen bár, de elutaztunk valahová az Appenninekbe, ahol csak egy meglehetősen kényelmetlen szállodában kaptunk helyet. Igérgették, hogy három napon belül átköltözhethetünk a szomszédos villába, ahol egy angol család lakott, kiderült azonban, hogy ez nagyon bizonytalan reménység, mire gyorsan visszautaztunk Velencébe. A lengyel család még ott találtuk a szállodában. Egyik este aztán feltűnt az a kisse obszcén nápolyi énekes. Majd annak is hirt ment, hogy kolera ütötte föl a fejét a városban. Nem volt sulyos járvány, mégis jobb megbetegedés fordult elő. Eleinte nem törődünk vele, de aztán az utazási irodában, ahol nyolc nappal későbbre akartunk hálókocsit foglalni, rábeszéltek a távozásra. A lengyelek már egy nappal előbb elutaztak.

TEHÁT MINDEN RÉSZLET MÖGÖTT ELMÉNY HUZÓDIK MEG. Thomas Mannon kívül azonban alkalmasint senki sem lett volna képes rá, hogy ebből a Halál Velencében történetét megírja. Férjem a bájos fiu iránti tetszését Aschenbach személyére vitte át, és szél-

sőséges szenvedélyé stilizálta. Emlékszem még rá, hogy a nagybátyám, Friedrich titkos tanácsos, aki neves egyházjogász volt Lipcsében, felháborodottan jelentette ki: „Nahát, micsoda történet! És házas ember írta! Végül is családapa!“

Az esetnek volt aztán még egy mulatságos utójátéka is. A Halál Velencében világsiker aratott, és minden bizonyonl férjem legjobb írásai közé tartozik. Néhány évvel ezelőtt Erika lányom levelet kapott egy idősebb lengyel arisztokratától, akinek nevével már elfelejtettem, és aki megírta, hogy a barátaitól megkapta a novella lengyel fordítását, amelyben önmagának, testvéreinek és egész családjának hajszálpontos leírását fedezte fel. Ez nagyon szórakoztatta, de nem volt megbántva.

Gustav Aschenbach — mint tudjuk — külsőleg Gustav Mahler vonásait viseli magán. Ennek az az oka, hogy amikor a férjem a történetet Velencében eltervezte, Mahler éppen halálán volt. A lapok szinte óráról órára közölték az állapotáról szóló orvosi jelentéseket, mintha valami uralkodóhercegről volna szó. Ilyen nagy tisztelet övezte. Hogy azután a világ a halálra reagált, az adta az ötletet a férjemnek, hogy Aschenbachban evv kisse Mahler portréját rajzolja meg. 1911 májusát írtuk.

A szüleim jól ismerték Mahlert. És mi is ismertük őt. Klaus, az iferfivérem, aki muzsikusk lett, és szenvedélyes tisztelője volt Mahlernak, egy-két évig önkéntes asztisztensként és korrepetitorként dolgozott Mahler mellett a bécsi operánál. Arra is emlékszem még, hogy Mahler, amikor egyszer hangversenyt adott Münchenben, nálunk teázott a Poschinger Strassén. Olyan furcsán merev volt. Azt mondatam neki, megkértek a szüleim, hogy szívélyes üdvözlöketek tolmácsoljam. Mire ő így válaszolt: „Kérem, viszonozza nevében az üdvözlöket“. Ezt sohasem felejtettem el.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

Csernichovszky, a szépség költője

— Születésének századik évfordulójára —

Az anyanyelvi kötöttség nem mindig jár együtt ragaszkodással is ahhoz az országhoz, amely a nyelv hazája, ahhoz a néphez, mely nyelvét beszéli. Milliók viseltetnek közönyt nyelvük bölcséje és kultúrája iránt, más tömegek meg éppen ellenségesen viszonyulnak hozzá, mint teszem azt az angol beszé-
lő ired javarésze. Aki azonban a századfordulón Kelet-Európában modern héber nyelvet beszélt, azon irt, olvasott, sőt alkotott, az kétségkívül szolidaritást is vállalt a feltá-

emlékezetből dolgozó festő, virágok presélt virágok voltak: a héber költészetben legelőször Csernichovszkynál illatozik a virág.

Már egészen fiatal korában felhasználta a zsidó népköltészet világi motívumait, a zsidó élet ritka idilljei elevenedtek meg bibliai verseiben. Egyik legmegkapóbb a „Pénteki alkonyat“, aminek tartalma — ha ugyan szabad verset tartalma alapján ismertetni — az angyalpár, a Jó s a Rossz Angyal léte-
gátása a péntek esti zsidóházakba: ahol mosoly-

tett meg azzal, hogy e nép felkerekedik s a gátlóból az őshazába tér vissza, mert mit ér vele, ha ott ugyanazt az életet folytatja, mint eddig?

Csernichovszky a szépséget népi életében, vágyaiban és reményeiben, küzdelmeiben és célkitűzéseiben akarta ragyogni látni. Ami poros, elszáradt, ódon — az csuf, az az élet ellensége. A tetteitlen belenyugvás, a rest lemondás csuf — az ember ellensége. Szép az új keresése, a bátor harc merése, az ócska felcsere. Csernichovszky ezért hevesen kelt ki a megcsontosodott formák ellen, meggyőződése volt, hogy a mi Istenünk a Kaná-
ánt fegyverrel megvívók istene, nem pedig a kivénhedt isten; hogy a betűkhöz ragadt vegetálás nem élet, hanem lassu haldoklás. Természetes, hogy harcos kiállása sok ellenér-
zéssel találkozott az akkori zsidó irodalmi és politikai porondon. Hogyisne lettek volna a-
dáz ellenségei, neki, aki „Apollo szobra e-
lőt“ című versét ezekkel a sorokkal zárja:

...mit elraboltak
az élet ellen lázadók, az izmos
isten kezéből, a puszták urától,
ki Kanáánt vihar közt vette meg,
s kit a ifilim szíjával megkötözték...
(Kardos László ford.)

Akadnak bírálói, akik odáig mentek, hogy szembeállították Bialikkal, verseit nagy költő-
társával folytatott polémiának tekintették,

Csernichovszky,
Chajim Náchmán Bialik
és Zálmán Snúr
Berlinben.

madó hébert hozzá hasonlóan bírálta, elsa-
jítóiával és fejlesztőiével, az a héber kultíva-
lásával önkéntes harcosként is jelentkezett a
szébb zsidó sors kialakításáért vívott küzde-
lemhez, melynek egyik első fegyvere éppen
a saját nyelv és kultúra volt.

Az azidőtájt héberül alkotók egyik legna-
gyobbja Saul Csernichovszky, a költő és mű-
fordító volt, aki 1875-ben született Michá-
jlovkában, 1931-től fogva élt Erec-Izráelben
és 1943-ban hunyta le itt a szemét.

Hármat koronáz meg joggal a világ,
kinek jár e három fényes korona?
Ez a Tettnek, hősnék,
az a Tannak, bölcsnek,
amaz meg a szépség örökös joga.

(G. J. ford.)

Ebből az öt sorból világosan kiolvasható
Csernichovszky költői-emberi programja, hi-
te, meggyőződése: csak az vonzotta, ami bá-
tor tett, büszke tudás és eleven szépség. S
mert szerette a népet, természetes, hogy né-
pövéjét is csak alkotó tettek között, teremtő
bölcsességben és a szépséges élet boldogító
színei között tudta elképzelni. Néki magának
járt mindhárom korona.

E szépségimádatának, annak a vágyának,
hogy a világ szépségeit — s nem csak a
természetét — közelebb hozza a tanházaiba
zárkózott zsidóságához, köszönhetőek egyébként
konzentriális műfordításai is.

Csernichovszky, akinél stilusa gazdag, ver-
bó és színes volt, hallatlan szeretettel és t-
hetséggel ültette át az általa is sokban gaz-
dagított héberre Homéroszt, Sophoklest, Theo-
krítot, Plátót, Horatiust és a Kalevalát.
Ahogy ő írta: „Minden nép dala elvárásos...”

„Minden nagy költő újit: ha csak elődei nyomán
haladna, nem lehetne több epigonál.
Csernichovszky egyik legidősebb újítása a hé-
ber irodalomban eddig szinte ismeretlen dal,
az egészséges életöröm, a szerelemnek, az é-
let és természet szeretetének csendes, halk,
könnyed és közvetlen dalai. Ime közülük egy:

A nap már messze, messze jár,
ott, túl a tengerparton,
s még én utána epedőn
a pirospírú alkony.

Mar régen mást ölelek én,
és ő is mást ölelget,
de hogyha dal két ajkamon,
mégis csak róla zengek.
(Patai József ford.)

Tájfestő sorai valóságssal behozzák a szo-
hába az erdők-mezők, hegyek és vizek szí-
neit, illatait és hangjait; ha egy némely vad-
virág nevét nem lelte az akkori héber szókín-
csokban, maga alkotott rá új kifejezést. A-
mikor azt írja az aratás után a tarlón ma-
radt virágokról, hogy

Akár a koldusok az ajtó cífra zárán,
hallják a korbálist, de szájuk nem felel,
lehajlítják fejüket szegény virágok árván,
őket a jó eső már nem frissíti fel —

akkor kihallik a versből, hogy a virágot —
mint a természet többi elemét is — emberként
szerette, s olvasóival, az addig többnyire csak
négy fai között élő olvasóival is igyekezett
megszerettetni, kis részeként egy messzebbme-
ző törekvésnek, amiről majd lejjebb esik szó.
Itt egyelőre csak annyit említenél meg, hogy
irt előtte dalokat Nadzsara is, a 17. század
elején, talánunk természetét képeket Jehuda
Halévinél is, de ők csak idéztek, bibliai ké-
peket elevenítettek fel, úgy irtak, mint az

gó békkéséget látnak, ott a Jó Angyal azt
mondja hogy

„Minden szombatod szép legyen,
mint ez a mostani!”
S a Rossz Angyal is kénytelen
rá áment mondani.

De ahol pöröl a gazda, kesereg az asszony és
jajgat a gyerek, ott a rossz angyalé a szó:
Pörölj, míg tested a halál
rut porra bontja szét!”
S a Jóság sirva mondja rá
fájdalmas ámentét.
(Kardos László ford.)

Látszólag tökéletes az összhang a költő és
eszményei, a költő és népe között. Csak látszó-
lag azonban: a dal csak könnyű tájékt az
alkotás tengere színe, a tájfestés s a népi
motívumok csak a forma és a módszer kér-
dése, de másban, sok egyben fejeződik
ki a költő világszemlélete, s ami abból követ-
kezik. Csernichovszky nemcsak kedvelője
vagy híve, ápolója vagy terjesztője volt a szé-
pségnek, hanem papja, imádója, harcosa is!
Szépségideáljairól olykor messzire, egész a ré-
gi görögökig nyúlt vissza, akadt is bírálója,
aki ezért „görögnek“ titulálta; szépség-éhsége
azonban népének egész életmódjával, szemlé-
letével és filozófiájával szembefordította, mert
mind azt rutnak, sivárnak, avittnak, romló-
nak és romlásba vívőnek érezte! Nem elégedhe-

SAUL CSERNICHOVSZKY:

HISZEK

Nevess, nevesd csak, hogy rajongó
szavam még álmodkért remeg —
Hiszek az Emberben! — Nevess csak!
Nevess ki, hogy Benned hiszek!

Hogy lelke szabadságra éhes —
s aranyborjának nem hajol —
hogy valom egyre: még van Ember,
és Lélek is van valahol!

Elszörja rabvasát a lélek,
zengő magasságokba kél.
A robotos se pusztul éhen:
lesz szabad lélek! Lesz kenyér!

Nevess: hiszem, hogy van Barát is,
hiszem, találok még szívet,
melyben reményem párija reszket,
örömmöm lüktet, bűm piheg.

A Jövendőben is hiszek még,
akármily távol is dereng,
mert jönni fog — és néptől-népig
az áldás és a béke leng.

Virágba borul népem újra,
Friss nemzedéket szül e sár,
újat, ki szembenéz a fényvel
s minden bilincset eldobál.

S a földön, itt él, itt szeret majd,
itt alkot az a nemzedék!
Nem égben, légben, messzeségben —
a szellem annak nem elég.

S az új Szépség egy ifjú költőt
felséges, új dalokra gyűjt.
S ti az én virágos síromról
fontok fejére koszorút...

KARDOS LÁSZLÓ fordítása

ARTHUR KOESTLER – 70 ÉVES

Írta: NASCHITZ FRIGYES

Ha jelzött keresnek a 70 év e-
lőt született, nemzetközileg fém-
jelzett Arthur Koestlerre, azt
olvasnám rá, hogy „controversal”
vitatható, ellentétezőt.
Mert körnégyszögösítő és végle-
tekbe kapaszkodó problémá-
lása az a benyomást kelti, mint
ha elvet ingatag labirintusában
maga is eltévedt volna. Pedig
nem. A hamis hanglejtési kor-
billentyűin kísérletes virtuozitá-
ással átsikló stílárú műérzke
kivezette az utestől, és ez
leszerelte a meggyőződése hitél-
vel szemben nyilvánított kételye-
ket. Tény, hogy a világ köze-
leménye a nagyvisszhangú író
70. születésnapja alkalmából
megkülönböztetett tisztelettel ve-
te körül.

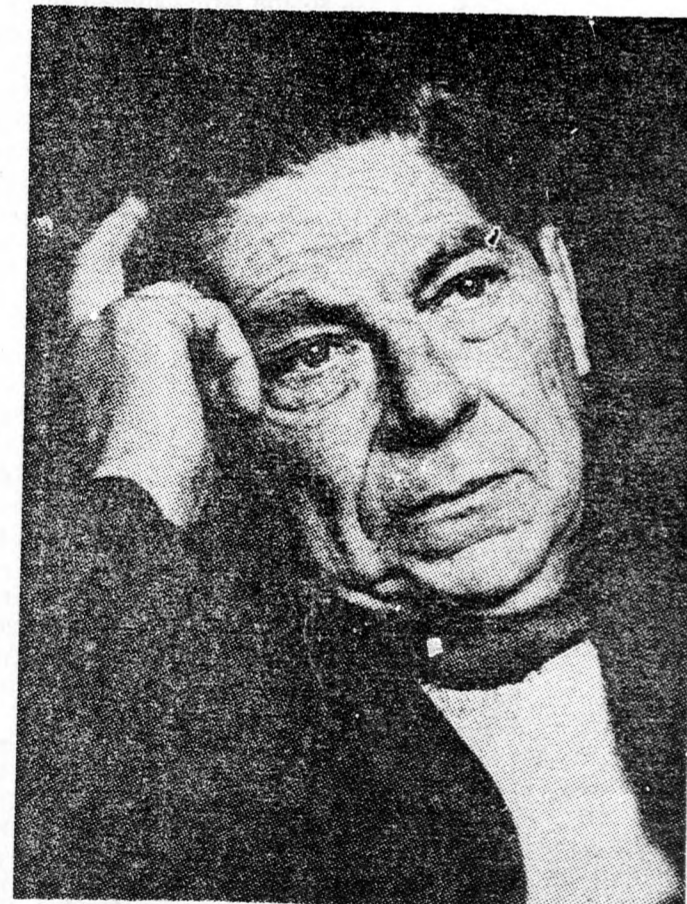
Koestler Budapesten született
jómodu zsidó szülők gyermeke-
ként. Korán Bécsbe került, el-
végezte az egyetemet, majd kü-
lönböző német lapok — köztük
az Ullstein-konzern-közép-ke-
leti tudósítójaként működött. Még
21. életéve előtt revizionista
szemlélete sugalmazására Pa-
lesztinába ruccant, ahol megis-
merkedett a még zsenge, de vég-
sőkig eltöltött jisiv szellemi és
mozgalmi hadállásával. A har-
mincas évek elején belépett a
Kommunista Pártba és az 1932-
33. esztendőben beutazta a
Sovjetunió európai és ázsiai ter-
ületeit. A spanyol polgárhábo-
ru idején a londoni News Chro-
nicle tudósítójaként Spanyolor-
szágba ment, ahol Franco csapa-
tainak fogságába esett. Bebörtö-
nöztek és tárgyalás nélkül halál-
ra ítélték. A kivégzéstől angol
barátainak nemzetközi mozgal-
mat szervező tevékenysége men-
tette meg. Koestler ezután meg-
szakította kapcsolatát a kom-
munista párttal, újból Párizs-
ban telepedt le, ahol bécsi mű-
ködése után már lakott — és egy
a fasizmus és sztalinizmus ellen
harcoló német lap szerkeszté-
sét vállalta. A Második Világ-
háború kitörésekor a franciák
koncentrációs táborba vették,
ahonnan ugyancsak angol köz-
belépésre szabadult ki. Angliá-
ba szökött, ahol előbb internál-
ták, majd szabadonbocsátották.
Később csatlakozott az angol
hadservezet. Azóta Angliában
él.

Világhírét a „Darkness at
Noon” (Sötétség nappal) című,
immár klasszikussá vált regé-

nyével alapozta meg. Témája a
trojzkisták ellen folytatott mosz-
vai per, amelynek konfliktus-
anyaga megtárolította pártállá-
sát. A nyugati kritikuskok által
a bolsevizmus requiemjeként ér-
tékelte és a büntügyi regény-mű-
fajba sorolt pszicho-dráma ön-
életrajzi fejezete a selejtező i-
dőrend új eszmei betájolását
előlegezte. Ez a reális foganta-
tású hozzáállás, amely későbbi
munkáinak anti-előjelű háttérét
képezte, nem utasította el a tör-
ténémi materializmuson nyug-
vó rendszer merev dogmáit. A-
nélkül, hogy a józan ész neme-
sítő oltókésével igyekezne gyó-
gyítani, fiatalos hévvel Hegel,
Rousseau és a megújodás hu-
manista gondolatosságáig állt,
amely a 20. század hybrid át-
lag-emberét a szovjet dialektika
jármába hajította. Rajta kívül
több haladó oltású, híres toll és
köpenyforgató állt be, hosz-
szabb-rövidebb ideig, a sorba:
az angol Orwell, a testvéri ösz-
szefogás hívő-riászító anarchista-
ja, az olasz Silone, az üdvözü-
lés misemulató harangzója, a
francia Gide, a látószögét bravu-
rosan váltó pervers büvészinas,
Manes Sperber, a zsidóságot új-
ra felfedező bölcselő kozmopol-
ita, Spender, a lovaggyú ütött ra-
jongó és visszaközö előőr, akit
Koestler más szalonkommunis-
tákkal együtt, a baloldali pa-
rancsuralom „felszűzének” neve-
zett.

Caudilloval a szinfalak mögött
folytatott kacérokodása váltotta
ki, amely a Hitlerrel kötött gyal-
zatos meg-nem-támadási szerző-
des prólogusát képezte.

Nemcsak itt az országban, de
szerte a világon nagy port vert
fel a „Tolvajok az éjszakában”
című, Jabotinsky emlékének

Koestler azon avantgardisták
csoportjába tartozik, akik a
marxista-leninista dialektikát
saját, kiméletlen dialektikájával
kétségbe merték vonni. Az esz-
meváltásról tanuskodó, fordula-
tokban gazdag „Yogi és a kom-
miszár” című, 1945-ben megie-
lent esszéorozat az író nem
csendes, kontempláló visszavo-
nultságban, (saját szavaival: „a
dolca far niente függőágyán”)
agyalta ki, hanem a Franco-rez-
sim halálcellájában, amelybe
az akortájt még vonalas érzel-
mű haditudósító került. Nem
kinvallatás, behódolás, vagy
meaculpázás mentette meg az
életét, hanem a fentemlített fo-
golycsere, mivel az író elvár-
tat fontos és befolyásos értelmi-
ségi dolgozóként tartották nyíl-
ván. A törést a Vörös Cárnak a

kidobolt hírvérés sem enyhítet-
te.

A jubiliás széles skálájú oe-
uvre-jének előterében a Párizs-
ban játszó „Age of Longing”
(A vágyódás kora) című boru-
lato politikai regény áll, amely
nek gerincét a kommunizmus
és antikommunizmus kontraszt-
hatása alkotja... Palesztina-cent-
rikus (Promise and Fulfillment:
Igéret és beteljesülés) valamint
önéletrajzi munkái (Párbeszéd a

Legszébb verse pedig — érzésem szerint a vl-
lágirodalom egyik legszébb költeménye — a
Talmudista, ezekkel a sorokkal végződik:

És jól tudom a szemes, csunya véget!
Jaj, népem, hogy fáj tudnom azt!
Halál-ugar ez, átkozott, kiégett,
ha ilyen magvakat is megrohaszt!

(Kardos László ford.)

Marad tehát az egyetlen eltérés a két költő
között: Bialik, miközben elítélte az ősi tannal
való tulzot, alkotó tettektől elvonó
foglalkozást, mely szeretettel szólott a vég-
letekbe eső, azokból kilépni nem bíróról,
volt osztályos társairól, míg Csernichovszky-
tól hogyan is várhatták volna el ugyanezt a
megbocsátó szeretetet azok iránt, akiket alig
is ismert? Csernichovszkyt nem kötötte a mult,
ő a jövő felé fordult:

Virágba borul népem újra,
friss nemzedéket szül a sár,
újat, ki szembenéz a fényvel,
s minden bilincset eldobál.

(Kardos László ford.)

Hosszu ideje nyugszik már mindkét nagy
énekésünk. A népiünk azóta sok bilincset el-
dobált, s a nagy víta kevésbé érdekli, mint
hajdanán, mert ma a létért küzd. Ma már
nem „idegen” számunkra Csernichovszky
sem, alkotása teljes egészében beleolvadt a
nemzet nagy kultur-kincsébe, és minden
ismerője készséges elismeréssel helyez sira-
ra pár szál virágot. Ha nem is tudja minden
virág nevét, lenn a költő tudja pontosan...

GRÉDA JÓZSEF

KERTESZ LILLY:

A VILÁG JÁMBORAI

Szeptemberben az Eger-környéki szőlőtelek gazdagon roskadoztak illatos termésüktől.

1945 szeptemberét írjuk. Pár hónappal a deportáció után, helyzetem nem volt éppen rózsásnak mondható. Mint a „Jóint” lakója, 12-ed magammal, sokat éhezünk. Kis szobátársnőmmel a 16 éves Babóval kísértünk a közeli szőlőbe, kosarat is vittünk magunkkal. Lefeküdtünk egy-egy tőke alá és kényelmesen lelegeltük az érett gyümölcsöt, amíg hasunk dagadt a tel. Utána megöltöttük a kosarat, haza vittük a Jointba társainknak, akik minden kérdészködés nélkül, boldogan elkapkodták, az oly régen látott és nélkülözött csemegét.

Ragyogó szeptemberi délelőtt. A jólakottság érzését elégedettség, karunkon a tele kosárral, beszélgetve sétálunk hazafelé.

Az Őrt az utolsó pillanatban vesszük észre. Sovány, hosszú alakja egyszer csak előtűnik toronyosul, mintha a földből bujt volna elő. Ha villám csap le közvetlen közelünkben nem ijedünk meg jobban. Futópillantást vetek karomon a teli kosárra, melyet már nincs idő eltüntetni. Majd szemem sarkából az Őre sandítok. 60-70 év között lehetett. Jobb kezében kapát szorongat; nem tudni, fegyver, vagy szerszámként szolgál nála. Balját vérszónál emeli. Őskezű kalapja alól őszbe csavartott füncsek kandikálnak elő. Szürke, nagy bajusza eltakarja száját, mely keskenyre szorítja hosszú szürke pipát tart. Apró szemei a kosarat nézik. Majd lassan ránc emeli hideg, szigorú pillantását. Egyik lábunkról a másikra állunk, szeretnénk a földre süllyedni. Hirtelen fejlenek egy lépést hátrálunk.

„Hát távozzatok fogtam.”

Hangja csendes, színtelen. Mintha azt mondta volna: jó idő van.

„Megnémultak a kisasszonyok, morogja a pipa mögül. „Pedig hallottam, hogy tuncnak beszéni. A hangjuk hozott ide.”

Hangja még mindig nyugodt, majdnem unott. Csak a szeme ne lenne olyan kemény, hidegen gunyoros. Babóra pillantok, aki egyik kezével karomba kapaszkodva, az ijedségtől félholtan áll mellettem. Csönd. Az Őr csak néz minket, mi pedig állunk előtte mint a hipnotizált egér a kigyó előtt.

„Az adóját! Kiált az öreg, pipáját kikapva szájából.

„Oszt mit gondónak magok, mi ez itt? Pijacc, ahová kosárral szoknak járni? De a pijaccot fűzetnek ám a portékáért, Magok is fűzetni fognak. Ohó, de még hogy! Most beviszem a kisasszonykákat a rendőrségre a kosárral, meg a lopott szőlővel. Ott marannak szépen, amíg a papákért gyön és megfizeti a büntetést. Oszt lássak, mit fognak kapni a mamátul meg a papátul otthon, már mint a szegényer amit rájuk hoztak. Nincs otthon elég szőlő? Bizon van. Mer mostanság nagyon ócsó. Dehát edesebb a lopott, mi? A mama meg nem gondolja otthon, hogy a fiatal jánykák hun tekerődnek messzi otthonról.”

„Amig az Őr beszél, karomon Babó ujjai szorítása mind erősebbé válnak, valahányszor az Őr a „mama” szót említi. Az utolsó mondatnál a kislány körmei a husomba vájnak. A fájdalom megnyitja ajkamat.

„Nem vár senki minket.”

Suttogom.

Az öreg fülehez emeli kezét. „He?”

„Senki sem vár minket otthon” ismétlem hangosabban, „mert nincs nekünk sem otthon, sem anya, sem apa, sem senki.”

Az Őr, percekig némán figyel minket. Most már nem ijedten állunk előtte, hanem szomorúan és fáradtan. Szabad kezem Babó, kosarat tartó karomba ka-

paszkodó kezére teszem és simogatom reszkető ujjait. Sápadt arcunkon könnyek csorognak végig. Az Őr szeme lassan megváltozik. Megenyhül. De még mindig kissé bizalmatlanknak tűnik.

„Mér? Meg... meghóták?” - kérdezi.

Miután választ nem kap, újra kérdez. „Bomba?”

„Megölték őket.”

„Kik?”

„A nációk. Elégették őket. Mindenkét. A testvéreket, a nagyszülőket is. Mi zsidók vagyunk.” Teszem hozzá. „Sok, sok millió zsidót pusztítottak el a nációk, nagyon kevés azok száma akik megmenekültek.

Az Őr hangja rekedt, amikor megszólal.

„Magok... testvérek?”

„Nem vagyunk vértestvérek, még csak nem is rokonok.” Vette át a szót Babó. „De sorstestvérek vagyunk. O ugyan úgy egyedül maradt a világon mint én. Ugyan olyan árva és otthonatlan mint én. Ugyan annyit szenvedtem mint én. Mikor a lágerben állandó életveszély és éhezés közepette nehéz munkát végeztetek velünk, a felszabadulásról álmodtunk, amelyben két fontos dolog szerepelt. Hogy találkozni fogunk újra a családunkkal és, hogy nem fogunk többet éhezni. Szeretnénk elpusztulni és mi, a megmenekültek, még mindig éhezünk.”

„A Deák Ferenc utcán, a Jointban lakunk.” Szólok közbe. „Hallott róla a bácsi?”

Mialatt beszélünk, az öreg, karjával a földre engedte, karjával ráddól, állát a karjára támasztva a földet bámulja. Most némán bólint.

„Kevés a pénz a Jointban, nagyon keveset tudnak nekünk nyújtani. Zsirtalan babon és krumpolin élünk, az sem elég soha. A kukorica kenyérből is kevés jut. Tojást, cukrot, tejet, másfél éve nem láttunk. Nemrég tifuszon mentünk keresztül, és a legyengült szervezet folyton éhes. Pénzünk nincs, hogy a piacra menjünk bácsi. Haradszor vagyunk itt. Ez a sok szöllő szabadon!” - mutatok körül. „Először mi eszünk, ezt pedig visszük haza a Jointba a többieknek. Ok nem is tudják honnan van. Nem kérdezik, pillanatok alatt elfogyasztják.”

Gondolom.

Hosszu, hosszú percek telnek el. Az Őr, állával a kezén, mozdulatlanul áll. Arcát nem látjuk. Várunk. Mint egy kővé meredt szobor. Meg sem mozdul. Elaludt talán?

Végül, lassan felemeli fejét. Arcán semmi megindulás, semmi kifejezés. A kosárra mutat, odanyújtom neki. Tartja a kosarat. Nem néz ránk. „Most elvisz minket a rendőrségre.” Gondolom.

Végre megmozdul. Kihútt pipáját foga közé szorítja, felemeli a kosarat és csak úgy, félkéz-zel, fejjel lefelé fordítja. A zöld bogóju fürtök kis halomban a földön hevernek. Most egyet pök a tenyerébe, és kapját belevágja a földre. A puha föld engedelmesen kiemelkedik, az Őr rádobja a halmoskára. Aztán újra és már el is tűnt az egész. Tempósan, mintha rólunk meg is felejtkezett volna végi mindent, lassan, ráérősen nyomogatva, simogatva a dombocskát.

De úgy látszik, még sem felejtkezett el rólunk. A kosarat felénk nyújtja. A már ismerős mozdulattal támaszkodik a kapára, balját pedig felemeli és jobb felé mutat.

„Ott van a finom, édes csemege szőlő.” Sziszeg a hangja a pipa mögül. „Ez itten, ahunnan magok szedtek borszóló.”

Hátat fordít és lassan elindul az ellenkező irányba. De három lépés után újra megáll. Nem fordul meg, csak a fejét fordítja kissé hátra, úgy mondja.

„Mindem délelőtt, egyedül én vagyok itt a csőz.”

Es elűnik a következő fordulónál.

Fenti olajfestmény, amely az elmúlt pénteki, ünnepi számunkban jelent meg, Korn Sándor festőművész munkája.

ÖNNEK IS ASSZONYOM... aki nagy méreteket visel

divatos modellek nálunk

Enne fuller figure fashion

HAIFA, Nordau 9, telefon 665076 HAOFNA HAGDOLA

8 UJ KELET 1975. X. 3

MOLDOVA GYÖRGY A Szent Imre induló

22.

Miklós vissza-visszafordulva nézte az akasztottak megdőgő árnyait.

A Kossuth Lajos utca tulsó oldalán behúzódva egy szélölt kapaju átjáróházban katonai rendszámú „Légvédelem” táblával ellátott személyautó vár rájuk. Honvédegyenruhás, fiatal férfi nyitotta ki az ajtót, Koterba kezét fogott vele.

— Köszönöm Sanyi, indulhatunk.

Légirádót fújtak, senki sem tartóztatva fel őket, az autó mégis csak óvatosan haladt. Mikor egy-egy léghelharító lövedék felrobant előttük, egy másodpercig rőzsaszínűre festve a sötét eget, csikozott lécekkel körülvevett bombatölcsérek tűntek fel az uton.

A kocsit végigment a Népszínház-utacán, kifordult a Kőbányai utra, majd a lengyel kápolna és a régi csősztorony mellett felkapaszkodott az Óhegyre. Innen már a fiu mutatta az utat, a kocsit a téglavári tavak és a nagy szemébszányák között kanyargott, a kerek megmögrottak a gépviája mélyedésekben. Az ugynevezett „Száz lépcső” előtt intett.

— Itt vagyunk.

Megálltak. Koterba utasította a sofőrt, hogy húzódjon be egy homokfal árnyékába és leotott reflektorral várakozzon. Kiszálltak, a front alig egy-két kilométerre lehetett tőlük, tisztán látszottak a nyomjelző lövedékek színes vonalai. Az utcasarokról nemrég vonhattak hátra egy üteget, a löllásban kilőtt hüvelyek, borosüvegek, véres kötszerek maradtak.

A sötétben nehezen találták meg a különálló kis házat, melyet Teitelbaum megjelölt. Koterba Miklóst a kapuba állította figyelni, ő maga benyitott a kertbe, végigment a kövek helyettesítő, földre süllyesztett akkumulátor-dobozokon és kopogott az ablak redőnyén. Kisvártatva a sárga lécek csikorogva szét-húzódtak és a vékony résen valaki kislépett, Koterba suttogva magyarázott neki. A redőny visszahúzódott, a lengyel odaintette magához a fiut:

— Velem jössz.

— Hová megyünk?

— Egyelőre még én sem tudom.

Elnéztek a front felé:

— Itt vannak az oroszok — mondta Miklós.

— Milyen egyszerű volna átlépni hozzájuk. Csak itt kellene maradni, lehet, hogy a front nem is jön ide fel a dombra — Koterba sóhajtott és legyintett —, mindegy! Figyelj!

Ószhaju, sovány, de inas és izmos férfi jött ki a házból, kék melegítőruhájára frottir köpenyt vett fel, nyakára vastag sálát tekert, gyanakodva nézett Miklórsra:

— O kicsoda? Róla nem volt szó.

— Hozzám tartozik.

— Rendben van, de maga felel érte.

Hátramentek a kert mélyére, dermedt gyümölcsfák és panirba buyolált rőzsák között. Az öregember kinyitotta egy nagyobb méretű téglaszerszámokarra ajtaját, mikor mind a hárman beléptek, gondosan behuzta az ajtót, beakasztotta a biztosító kancsot és csak aztán gyujtotta meg a villanyt. A kamra átlagos barkácselőműhelynek tűnt gyalupaddal, kis esztergáéppel. Koterba értetlenül nézett az öregemberre, keze alig észrevehetően, de a pisztolytáska felé mozdult.

— Hagyja a pisztolyt, százados ur! — mondta az öregember. A hátsó falnál álló szekrényhez lépett, kinyitotta, majd lehajolt, nagyot nyögve kiemelte a szekrény egész alját. A tepsiszírtlen összeszóezett deszkaalkotmányt letette és intett Koterbának, hogy lépjenek be a megnyitott sötét ürebe. A lengyel a fejét rázta:

— Menjen maga előre, jobban ismeri az utat.

Az öregember megértette, hogy továbbra sem bíznak benne, bólintott. Lementek az aknaszerű ürebe, innen egy álcázott ajtó nyílt, kopogott rajta.

— Tessék! — hallatszott bentről.

Egy négyzetes öt méteres kőbevéjt helyiségbe léptek be, melynek mennyezetét nyolc-tíz vaskos gerenda támasztotta alá. Villamos fűtőtest zizegett, átmelegítve a kis szobát, közepén egy kövér és kopasz öreg férfi ült az asztalnál és olvasgott. Koterba biccentett felé.

— Üdvözlöm, Freund ur! Doktor Koterba vagyok, varsói orvos. Egy levelet hoztam magának.

Freund tűnődve dörzsölgötte a homlokát:

— Koterba varsói orvos? Mi valaha

már találkoztunk?

— Igen.

— Ne mondja meg hol. Nem maga kísérte annak idején a kitelepített lengyel zsidók uszályait? Kint álltak Csepelen, mentek volna Romániába, aztán Palesztina felé, de elfogyott a pénzük. Hozzám jöttek be egy péntek este...

— Igen, én voltam. Gratulálok a memóriájához.

Freund a homlokára ütött:

— Van itt egy arzenál?! Adja ide a levelet.

Végigolvasta Teitelbaum üzenetét, semmiféle megjegyzést nem fűzött hozzá, a Koterbákét kísérő öregemberhez fordult.

— Nézze meg, Ferikém, van még a konyakból?

— Van. Két poharat adjak?

— Négyet, igyon maga is és ilyen éjszakán a gyerekre is ráfér. Hány éves vagy?

— Tizenkettő, illetve tizenhárom lesek.

— Az én fiam, Márió, kilenc — észrevette Koterba rosszul leplezett csodálkozó pillantását, hozzáette: Második házasság.

— Itt van magánál a gyerek is?

— Nincs, lent a városban bujkál, valamilyen gyereketthonban, Bíró Dániel néven. Az ő képe ugyanugy le van adva a rendőrségnek és a Gestapónak, mint az enyém.

— Az anyja vele maradt?

— Az anyja? Hogy mondják a könyvek? Aki első feleségétől elválta, azt az Oltár is megsírattja. És én elváltam egy ilyen miatt?! Egy lépést sem tett a gyerekért...

Freund megtörölte a szemét. Koterba körülnézett:

— Masszívnak látszik a bungalója.

— Összekötésben áll a nagy kőbányai barlangrendszerrel, talán már IV. Béla korában is bujkált benne valaki a tatárok elől. A gerendák egyébként nem a bombák ellen védenek, hanem ha valaki a kertben elmegy fölöttem, ne halljan annyira a visszhangot.

Levegőt honnan kap?

— A kert végén, az öntözőcsep aknáiból, ez a vérszéklet is. Minden nagyon jól meg van oldva itt, hála az én kedves Ferikém. Különösen meg tudom becsülni, mert nem az első helyem, korábban Budán bujkáltam, együtt a rokonaimmal. Egész nap egymást néztük és az elviselhetetlen volt. Egyszer felugrik a sógorom és rámkibál: undorító vagy, gyűlöllek. Miért? Állandóan szívd a fogadat, reggel óta számolom, már százötvenszer szívd, én ezt nem bírom tovább, inkább jelentkezzünk a Gestapón, legyen vége az egésznek. Összeraktam a börtönömet s eljöttem. Felke restem az egyetlen embert, akiben megbízom. Feri a barátom volt, és a sofőröm, igen ilyen sorrendben.

— Mit csinál itt egész nap?

— A nap gyorsan eltelik, csak a percek mulnak nehezen. Néhány tornamozdulat, rádió, étkezés, kőrséta a szobában, diópucolás — ez a napom és olvasok. Vezeklést rőttem magamra, csak zsidó írót olvasok: Werfel, Zweig, Feuchtwanger. A magyarok közül Bródyt, Heltait, Szép Ernőt. És tudja, mi a szomorú? Még itt lent a föld alatt sem igazán jók a könyvek. A legtöbb, amit el lehet mondani róluk, hogy a második vonalbeliek között ők állnak az első vonalban. Mindben van valami ambivalencia, sem németek nem mernek lenni, sem zsidók. A szellemességük túl könnyű, a szimbólumaik pedig csak kombinációk.

— Egy kivétel azért van: Franz Kafka.

— Igen, Kafka ott mert maradni, ahová a Sors állította és ezzel jutott a legmesszebbre Európa összes zsidó írója közül. Kafka csakugyan elsőosztályú zseni.

Freund sokat felélenkült.

— Maga sokat jár kint a városban?

— Meglehetősen, és elég sokfelé.

— Mi újság, vagyis mit mondanak rólam?

— Csakugyan érdekli?

— Az egyetlen, ami érdekel — leszámítva a fiamat.

— Több rémhír is van magáról forvambulomban. Az első: a németek nem bántották, mert elárulta nekik a magyar politikusok németellenes összekövését.

— Bár lett volna mit elárulnom. Szegény Zsilinszky Bandi pisztolylovésait leszámítva, még márciusban, a magyar politika nem tett semmit a németek ellen és talán nem is akart tenni. Mit mondanak még?

Budai Goldberger Leó, a maga legjobb barátja, többszáz ezer frankkal megváltotta

a családját és azt is kikötötte, hogy velük együtt magát is engedjék ki. Maga beleegyezett, átadta a németeknek a részvény-vagyonát és emigrált Svájcba.

— Bár emigráltam volna.

— Ne haragudjon — mondta Koterba — de nem értem magát. Maga Horthy barátja köréhez tartozott, első kézből kapta az információkat, hogy lehet, hogy nem lépett ki külföldre? Legalább egy-két évvel ezelőtt, mikor már a vak is látott mindent.

— Ezt mos már magamnak is nehezen tudom megmagyarázni. Egy csomó imponderabilia: magyar nép, magyar szó, a ház, amelyben laktam, mert bármilyen hitetlen is, nem mindig laktam a föld alatt, a megszokott társaság, akár becsültem őket, akár nem, a társadalom, melyben betöltöttem egy bizonyos helyet, a munkakör, melyet elláttam és ahol, nézzen el az önhittségemért, nélkülözhetetlennek tartottam magam, a vagyonom, a családom. Mindezt, ami a Hazza fogalmába tartozott, hogy dobhattam volna el magamtól az egyik napról a másikkra?

— Dehát én mondom magának, hogy a háboruban egyetlen reális érték van: az ember pusztá élete.

— Igen, de el sem tudtam képzelni, hogy ez a háború ilyen sokáig tarthat. Ne vegye dicsekvésnek, de az egész világháború legblódebb marhasága az én nevemhez fűződik: 1943 lent megrendeltem egy társas-kocsit egy itáliai utazáshoz 1944 nyarára.

Arra egyáltalán nem gondoltam, hogy a németek bevonulhatnak Magyarorszára, de még a megszállás után is olyanokat magyaráztam magamnak, hogy nem szabad emigrálnom, mert ha Hitlerék összeomlása emigrációban talál, barátaim kishitűséggel vádolhatnak majd és kérdéses lesz, hogy elfogálhatom-e azokat a társadalmi, politikai pozíciókat, melyek életem tartalmát jelentették.

— Nem értem magát — mondta Koterba csöndesen.

— Ma már én is tudom, hogy egy vállán tetején éltém, ahol a láva arra készülődött, hogy eltemessen enzem. A Történelem ellenem dobozott, minden másképp alakult, mint gondoltam. Nem láttam, hogy a fő hangadó: a maevr középsztály, a maga létét és jövőjét Németországra tette fel, sőt az egész ország létét és jövőjét is. Elfogadták a német faj legelbrendítését, az zal sem törődtek, hogy ily a maguk fajtáját lealacsonyítják és a németek csak lenéznek őket. És egy természetes mozdulattal tudomásul vették a zsidóság kipusztulásának szükséges voltát, mint egy nem túl fontos előfeltételt annak, hogy a maevarság megerősödjön és az Új Rend megszűljen. Így akartak bekerülni Európa és így szorultak ki véleg Euróából. Meelőtt egy mondat az angol rádióban: tíz nemzet-dék is kevés lesz ahhoz, hogy a maevarság lemoshassa magáról ennek a háborúnak a vétkét.

Freund megrázta a fejét:

— De tulajdonképpen undorító ilyen dolgokról beszélni — felemelte Teitelbaum levelet. Mifő is volt szó? A gettónak olaj kellene?

— Igen, a Fővárostól meekaptuk a kiutalást, de nem tudjuk beváltani.

— Mennivre van szükségük? De az aló határt mondja.

— Legalább egy vagonra.

— Adia ide a kiutalást — írt rá néhány szót —, menjenek be holnap a Sörgyárba, keressék meg Trenkó főmérnököt.

— Mit gondol: el fogja intézni?

— El, annyira még maradtam Herr im eigenem Hause, ur a magam házában. Feri azért majd elkiséri magát.

Freund még nem engedte el a kiutaló papirt:

— Kérhetek én is valamit?

— Természetesen.

— Megadom a nevelőintézet címét, keressék meg a fiamat és hozzák ide. Nagyon féltém őt.

— Ezek már az utolsó napok.

— Nem számít. Lehet, hogy az oroszok már csak ezer méterre vannak ide, és már holnap bevonulnak, de ha a nyilasok addig elpusztítják azt a néhány embert, akit szerettem, akkor az én szememben ők nyerték meg a háborút. De maga elég ennyit. Hány óra lehet?

— Öt óra körül — mondta Ferenc — kint már hajnalodik.

Koterba becsatlolta a derékszíjat:

— Mennünk kell.

— Akkor nem feledkezik meg a fiamról?

— Igyekszem megtalálni, ha sikerül, jelentkezem.

— O, Istenem. A viszontlátásra, doktor. A kocsit hét órára kiért a Sörgyárba, az ügyeletes mérnök elolvasta Freund sorait, lement az üzembe és intézkedett, hogy soron kívül sajtoltjanak ki egy vagon olajat Koterbáknak, sőt négy teherautót is adott az olaj elszállításához.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

LONDONI NAPLO

Freskók a zsidó életből

Irta: ERDŐHÁZI HUGO

TÜNTETTEM, MEGFIATALODTAM

1936 tavaszi idusán mentünk fel Prágába Schulz Náci barátommal és résztvettünk a csehszlovák szociáldemokrata párt hatalmas tüntetésén. A Vaclavské Namesti aszfaltján haladt át huszezer ember, hogy felemelje szavát az utolsó órában a hitleri terror és hódítási tervek ellen. A világ ezeket a középeurópai demonstrációkat vaksgába torzult közönnel és gyávasságra bélelt süket fülekkel hallgatta. Tanult-e a harmincas évek gyávasságából a világ, amint ezt a kérdést a kiváló Hans Habe tette fel egyik messzevilágító elmélkedésében.

1975 estendejét járjuk és ezen az őszi vasárnapon újból a tüntetők között vagyok. Harminckett év távlatából demonstrálok Izrael államiségének abszolútusa mellett, az arab terrorizmus kegyetlensége ellen, a nemzetközi terrorizmus világvészelye ellen. Újból nagy tét van a történelem asztalán.

Akkor, 1936 tavaszi idusán fiatalágunk forró idealizmusával hittük, hogy a humanizmus embert és emberi szellemet formáló zászlaját meglobogtatni, szép és kiváltságos gesztus életünkben. Ma, 1975 észén, életem őszbe érkezével még jobban hiszem, hogy itt a Trafalgar Térien, az angol zsidóság tömegében, zászlók, plakátok, jelszavak és ének reményeivel még jobban hiszem, mint valaha, hogy Izrael igazsága és a nemzetközi terrorizmus elleni kiállás segítheti Nyugateurópa népeit elkerülni a káosz és a megtorpanás szakadékeit.

Nelson admirális, a nagy impériumi katona szobra alatt gyülekeztünk: ötezer ember tiltakozó kórusát verték vissza a Nemzeti Képtár falai. — a kórus Izrael mellett lobbant éneke eljutott a Trafalgar térről egészen a Whitehall miniszterúrainak ablakaihoz, a Downing Street miniszterelnöki palotájába. Az angol zsidóság tüntető tömegeinek tiltakozó kórusa időben szólalt meg 1975 őszén a Trafalgar Térien...

Mr. Nightingale Hendonból autózott ide, London szívébe. Azt mondja Nightingale: Nézzé Mister, alig vagyunk középkorúak ebben a sokaságban. Mr. Nightingale, mondom tüntető haveromnak, legyünk boldogok és urándozzunk vénülõ csontjainkkal, mert Anglia zsidóságának ifjúsága gyült össze a jelszavaktól harcos táblák, a kék fehér zászlók alatt és héber dalokkal köszönti a Trafalgar Téri tiltakozó gyűlését. Magyarázzam meg Nightingale havernek, hogy Petõfi tüntetői az Országház előtt és a Pülvax kávéházban is a fiatalok voltak? Hogy a Garibaldi lázadó tömegét is az olasz fiatalág tizezei szelészientéik ki a szabadságharc hadseregévé? Idézzem neki francia Beranger dalait a szabadság és testvériségrõl, melyek Petõfit ihlették? Meséljek neki Bastille ostromáról, a párizsi ifjúság hazaszeretetrõl? Mert ifjúság nélkül nincsen jövõ, mondta Ben Gurion. Halott az a nemzet, melynek ifjúsága közömbösen tekint a társadalom kérdéseire, mondta Thomas Mann rádióüzenetében a német népnek.

Ez a vasárnapi tüntetés, a zsidó ifjúság énekeinek, jelszavainak mámorától illetve, bátorságuk, erejük, kiállásuk izmaitól felvillanyozva: megfiatalodott. Közöttük voltam én is: Hendon középiskolásai, Edgware intellektueljei, Stamford Hill vallásosai, Goldes Green „modern jei” között. Ez a tüntetés Európa szívében zajlott le Izrael mellett, az arab terror gyűlölete és kátyusai ellen. Ki az utcára, ez az európai zsidóság állásfoglalásának parancsa most, 1975 őszén...

Soha sem lesz többé néma Európa zsidósága. Soha sem engedni megisméltõdni, hogy a gazdaság és igazságtalanságot áruol csend vegye körül és a civilizáció lelkiismerete a zsidó kérdésben, a megalkuvás és meghátrálás rabja lehessen.

AZ ANGOL ZSIDOSÁG ÉS A VEGYES HÁZASSÁGOK

A vegyes házasságok kérdése nagyon foglalkoztatja az angol zsidóság szociológusait és egyházi törvényhozóit. Jane Moonman elmélkedett errõl pár héttel ezelõtt. A probléma nagyon egyszerű. A szabad és liberális angol társadalmi életben gyakran fordul elõ, hogy zsidók és keresztények szerelmese esnek, különösen ha fiataláguk estéi összehozzák õket a tánc klubokban, sportpályákon és esti kulturális tanfolyamokon.

Vannak társadalmi próféták, akik szerint az angol zsidóság eltűnhet 2050 éve táján, ha a kevert házasságok a mai arányban folytatódnak, vagy növekednek. Az optimisták azt állítják, hogy a vegyes házasságok ellenére az angol zsidóság 450.000 lelket számláló közössége az elmúlt évtizedekben nem mutatott eszkenõ tendenciát.

A szociológusok szerint a legtöbb zsidóban a vegyes házasság keretében megerõsödik a zsidóság-tudat, mert gyermekeiket a Judaizmus szellemében akarják nevelni, vagy pedig ha az évek kikezdték életüket és a halálra gondolnak, zsidó temetésre vágyódnak. Sokan visszatérnek a zsidó közösségbe, hogy a közelkeleti harc osztályrészesei lehessenek Izrael léte érdekében. Sosem környékeztek meg misszionáriusi, vagy társadalmi próbálkozások által az angol zsidóságot áttéríteni. Sosem volt a zsidósághoz való tartozás akadályja annak, hogy a társadalmi létben a zsidók feljebb jussanak. Százával vannak zsidó fiatalok, akikben a zsidó vallás és társadalmi tudat elmélyült a vegyes házassági ceremónia óta. Az áttért partner, különösen a nõi partner, mindent elkövel, hogy a Judaizmus morális és vallási törvényeit kövesse és így zsidó otthon teremtsen életársának boldogságára.

A megfigyelõk statisztikája szerint Angliában mintegy 250 személy tér át a zsidó vallásra övente, többségük már házassági keretben él a zsidó féllel, vagy éppen készül frigyre lépni. Az áttérés hosszu és kemény munkával, tanulással jár Angliában is. Az ortodox Bét Din nem szívesen térít, vagy fogad be a judaizmus köteleibe keresztényeket. Ót évig tart a tanulás, templomba járás, társadalmi funkciókban való részvétel. A Reform és Progresszív zsidóságnál ez a folyamat egy, egy és fél évig tarthat és megkövetelik, hogy a héber nyelvben is jártas legyen az áttérõ, ismerje Izrael történetét és ujkori problémáit. Nem fordulhat elõ az, hogy a zsidó közösség eltiunik Angliában, mint hajdan Alexandriában.

LÖW LIPÓT

Halálának századik évfordulójára írta dr. Frenkel Jenõ

A szegedi zsidó családok otthonában a deportációt megelőző idõben sokhelyütt díszlett egy tiszteletreméltó ember gipsz mellszobra. Ha félszázaddal ezelõtt megkérdeztem, kit ábrázol a szobor, a családok tagjai még meg tudták mondani, hogy ez Löw Lipót. További kérdésre válaszul még hozzáfûzték, hogy õ volt az akkori fõrabbinak Löw Immanuelnek apja és elõdje a rabbiszékben. Többet már nem igen tudtak róla. És ennek két oka volt: Löw Lipót akkor már öt évtizede az örökévalóságba távozott. Annak a nemzedéknek már csak szülei vagy nagyszülei ismerték és okultak bölcs tanításán. A másik ok, hogy fának, Immanuelnek szellemi ragyogása mellett az idõ múlása elhomályosította Löw Lipót szellemi ragyogásának fényét.

Ha pápi működésének helyén kevesen ismerték Löw Lipót nagyságát, annál gyébrebb az Izraelben élõknek száma, akik valamit is tudnak róla. Nevét talán olvasták valahol, de szellemi kiválóságáról talán nem is hallottak. Azért nem látszik fõlõslegesen halálának századik évfordulójára alkalomával néhány adatot közölni róla. Az adatok nem Lixikonsteriek, mert ilyenek nem állnak rendelkezésemre. Löw Lipót életrajzát sokszor megírták ugyan; életében is sok méltatásban részesült, elhunya után pedig fia, Löw Immanuel, a Szegedi Zsidók címû mûvében bőven méltatta. Mindez azonban nincs birtokomban. Szegeden hagytam, mikor látogatási utlevéllel hazatértem.

Löw Lipót, aki a magyar szót bevittte a zsinagóga szókészékére, nem Magyarországon született, Morvaországban ringatták bölcsõjét, õ azonban nemcsak politikai megfontolásból, hanem a legõszintébb átérzéssel magyarnak vallotta magát. Ezért kezdett Nagykanizsán magyar nyelven szónokolni, ezért harcolt Pápan gyülekezete tagjaival, akik a régi formák megsértése miatt szembefordultak vele és ez indította, hogy a magyar szabadságharc kitörésekor Kossuth tábori felkése legyen. Kinyomtatott beszédei lelkes magyar honfiúnak mutatják be, aki költõi szavakkal toborzott katonákat Kossuth zászlaja alá. Meg is kapta jutalmát — a szabadságharc levere után osztották a magyarság vezéreinek sorsában az Újépületben színlõdõt.

Löw Lipót nem várt jutalmat magyarságáért, de úgy érezte, hogy a zsidóság átfállása a magyar nemzettel vonalra meg kell, hogy hozza Magyarországra zsidó lakosai részére az egyenjogúságot.

Az emancipáció eléréséért alapította a Ben Chananya címû folyóiratot, mely egyedülálló volt a maga nemében és amely abban az idõben Szegedet tette meg a zsidó tudomány központjának. Ezt a magasszínvonalú folyóiratot 1859-1868 években szerkesztette. Az emancipáció után beszüntette megjelentetését, mivel úgy vélte, hogy a folyóirat az egyenjogúság törvénybeiktatásával befejezte fõbátását...

Hogy az egyenjogúság törvénybeiktatása mit jelentett és mit hozott számunkra a véskorszak után, ma már világosan látjuk, de az elérésre során tanusított honfui magatartás Löw Lipót számára a magyar vezető körök megbecsülését szerezte meg. Büszke volt báró Eötvös József barátságára. Fia, Löw Immanuel többször említette, hogy a kiváló, liberális felfogású miniszter egy szegedi utja alkalmával a rabbi lakását is kiténtette látogatásával és Immanuel mindig büszkélkedve emlékezett rá, hogy Eötvös Józsefnek kezét csókolhattott.

Lelkipásztori és szónoki kiválósága mellett tudományos munkázkodásával tette ismertté, sõt halhatatlanná nevét. A Leopold Zunz által megkezdett tudományos kutatás majdnem minden ágába foglalkozó mûvei forrásmunkául szolgálnak napjainkban is. Kisebb tanulmányainak tömegét Gesammelte Schriften címen öt kötetben adta ki Löw Immanuel.

Löw Linót uttörõ munkát végzett a magyar-zsidó történetírás, az egyetemes zsidó és magyar-zsidó néprajz kutatása terén. Befolyása segítette a budapesti Rabbiképzõ Intézet és az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat — az IMIT — létrejöttét.

Hatvanégy éves korában 1875. Szukkot ünnepén bekövetkezett elhalálózása fájdalmas veszteséget jelentett a zsidó tudomány számára.

Száz estendõ távlatából úgy tûnik, hogy meglátásai társadalmi és politikai téren tévesnek bizonyultak. Ezt még nem tudta és õ abban a meggyõzõdésben hunyta le szemét, hogy hívett a helyes ut irányába terelte. Fia azonban, Löw Immanuel, rabbitszégének és tudományos működésének folytatója — élte derekán a zsidó nemzeti megújodás felé fordult, unokája, a nevével viselõ dr. Löw Lipót már alijázott és hamvai Jeruzsálem sirkertjében nyugszanak. És a magát csak magyar nemzetiségének valló Löw Lipót dedunokája családjával együtt hazánk egyik mosávjának lelkes munkása.

SEGÉLYKÉRÉS

MENTSÜK MEG NÉPÜNKET!

Legnagyobb sajnálatunkra a súlyos ítélet folytán elköltözött az élõk sorából az egyik megbecsült jeruzsálemi család feje, a halál angyalával való kétéves harc után. Maga után hagyott fiatal, beteg özvegyet, aki nyílt szívemûleten esett át és árva gyerekeket, akik közül az egyik nõsülés elõtt áll és a legszükségesebb kiadásokat sem tudja fedezni.

Felhívással fordulunk könyörûltes testvéreinkhez nagylelkû segítségért a megtört család megmentésére, hogy biztosítsuk fennmaradásukat és jövõjüket és elõteremtsük az orvosi kezelés és az esküvõ költségeit.

Biztosak vagyunk abban, hogy aki segít ennek a szerencsétlen családnak, azt az Örökkévaló, az árvak atyja és az özvegyek bírása jó és boldog útvéval áldja meg, felneveli gyermekeit és a chupá alá vezeti õket boldogságban. Erjünk meg egy megváltó és felszabadító évet.

Isher Jehuda Unterfmann, az izraeli rabbi doyenje

Slomo Jozsef Zavin a fõrabbinátus tanácsának tagja

Az adományokat kérjük eljuttatni:

Élijáhu Fruchter, a Mizráchi Bank igazgatója, Jeruzsálemben, Rechov Ben-Jehuda 12.

Jehuda Buk, a VNP szóvivõje, Jeruzsálem, Rechov Tel-Cháj 15, Katamor

A család megmentésére alakult közéleti bizottság POB. 5234, Jeruzsálem

USA-ban UJ KELET

Felvilágosítással szolgáló elõfizetési, hirdetési és szerkesztõségi ügyekben

COLEMAN

KALMAN KAHAN
619 E. 2nd Street
BROOKLYN
Phone:
633-0564, 633-0543
New York 11218

UJ OLÉKNAK!!!

REHITÉJ KÁDURI B. M.

FALISZEKRÉNYEK és HALOSZOBÁK

Közöljük, hogy nálunk 20% engedményt kap a járt készítményvû bútorokra, és jövedékhiatal igazolásával

Jeruzsálem : Kores u. 6 Tel. 222767
Jeruzsálem : Jaffa u. 39 Tel. 227911
Cholon : Sokolov u. 8 Tel. 845333
Bné-Brák : Rabbi Akiba u. 16
Rechovot : Achád Háám u. 22
Tel-Aviv : Herzl u. — Florentin u. sarok
Rámát-Gán : Jabotinsky u. 58 Tel. 729707
Asdod : Ezor Gáaszijá B. Tel. 32501

SPECIÁLIS BUTORUZLETET

NYITOTTUNK RAMÁT-GANBAN:

HÁLÓSZOBÁK
GYERMEK- és IFJUSÁGI
SZOBÁK
FALISZEKRÉNYEK

MIND IMPORT EURÓPÁBÓL.

REHITÉJ GALLÉ

Rámát-Gán, Bialik-u. 28., tel. 737553

ELBIT COMPUTERS LTD.

CHOF-SHEMENI UZEMUNKBE

keresünk

MARÓSOKAT

5 éves gyakorlattal

GEPLAKATOSOKAT

gyakorlattal és finom bádógmunkákban való tudással

ARGON HEGESZTÕT

3 éves gyakorlattal, és tökéletes tudással alumínium és vashegesztésben

* * *

Személyes jelentkezés az üzemben,

Chof-Shemen, Tovim u. 6.

tel. 04—644183.

Haifai orvosi intézmény

keres:

- ★ APOLONÓKET
- ★ NÕI SEGÉDERÕKET BETEGEKHEZ
- ★ SZAKACSNÕT
- ★ TAKARITÓNÓKET

Állandó munka* Tel. 04—235512

BIO-STRATH
erõsítõgügy ételplõlõ
segít a koncentráció idõgesség
és vitalitást. Alkalmas
nõtteknek, gyermekeknek
és sportolókak, nehéz test
munkákorak, sportolók
nak. Kapdate minden
gyógyszertárban.

1975. október 3, péntek
5736. tiszri 28

ALLÁNDÓ ÉS SZÜNETES HÍR-MŰSOR

8.00-8.30: 10.00-11.00 (kórház) neber ayeve) 12.00-13.00 (1.00-es lapszemle) 13.00-13.30 14.00-15.00 16.00-17.00 18.00-19.00 (és hírmagazin) 20.00-21.00 22.00-23.00 24.00

B-MŰSOR

8.00-8.30 (sajgó) 8.30-9.00 9.00-9.30 (és lapszemle) 12.00-13.00 14.00-15.00 16.00-17.00 18.00-19.00 (kórház) neber ayeve) 20.00-21.00 22.00-23.00 24.00 és 1.00

A-MŰSOR

8.10: Reggeli koncert. 10.15: Elemistáknak. 12.05: A Jeruzsálemi szimfonikus zenekar felvétele leiből. 14.10: Anyáknak és gyerekeknek. 15.05: A szombat fogadása. 16.10: Legszebb éveink. 17.05: Mozart és Bartók művek. 18.30: Irodalmi magazin. 19.05: Az elmúlt héten történt. 20.05: Ima és dal. 20.30: Rádiónovella. 21.05: Klasszikus zene. 22.40: A muzsák között. 23.05: Éjjeli muzsika. 0.10: Hátkívá.

HETI TELEVIZIÓ MŰSOR

PÉNTEK

15.00: RÓMABA SZERETETEL — „A minta-apa”

15.30: A SZOMBAT FOGADÁSA

17.32: Arab film Farid el-Atlas életéről

19.37: Rámádáni fejtörő

20.05: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE

20.15: HANGOS HETI HIRADÓ

21.15: SZÜLŐFÖLDEM DALAI — A műsor ezuttal Erec Jiszraelit mutatja be a második világháborúban, 1939—1945 között. Ekkor több mint 30 ezer férfi és nő vonult be az angol hadseregbe, köztük öt ezer a „Zsidó Brigádba”. Ugyanakkor a jisiv küzdelme a szabad alijáért tovább tartott. Erről is szó lesz a programban. A résztvevők sorában: Jákov Orland és Jicchák Jicchák költők, Ráchel Márkusz színésznő és a Brigád vezetői. Ezzel együtt. Az akkori dalokat éneklék: Sandra Johnson, Rucháma Ráz, Nátán Kogán, Slomo Drori, Gábi Száde, Éli Gorenstein, Eliaz Rábin, valamint a Héber Egyetem együttese. Levezeti: Dán Álmagor.

22.15: „A TÁBOROK EGY NAPJA” — William Trevor drámájának tévéváltozata. A főszerepben: Alastair Sim, Annette Crosbie

és Dandy Nichols.

HIREK ISKOLATEVE

8.15: Matematika a 7. osztálynak

8.40: Irodalom a 7—9 osztálynak

9.05: Számítan a 6. osztálynak

9.25: Fizika a 8. osztálynak

10.00: Biológia a 10. osztálynak

10.45: Szakmai tanácsadás a 7. osztálynak

11.45: Velem ez még nem történt...

12.00: Garry Bertini vezényel

12.40: Garry Bertini vezényel

14.00: Gyermekzene

14.10: A közbiztonságról

14.25: Dokumentumfilm az Indiai Óceánról

SZOMBAT

18.02: RAJZFILMEK

19.20: Rámádáni fejtörő

20.00: „DALLAMOK ÉS SZÓVEGEK” — Az „Ádon Olám” ima eredete és tartalma

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.00: SPORHIRADÓ

21.45: McMillan és Felesége — „A barrikád mögött”

23.15: HIREK.

VASÁRNAP

17.30: SZABADSÁGRA SZÜLETEIT — V: „A lázadók”

18.32: ABBOT és COSTELLO

19.00: DOKUMENTUMFILM JAPÁN RÓL

20.00: HÁBORUS VILÁG — XIX: „Harapófgóban” Franciaország és Belgium felszabadítása, 1944 augusztus — 1945 március)

21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.30: EZ A IITKOR — Fejtörő verseny

22.00: TANDU — A műsor résztvevői: Naomi Semer zeneszerző és képzőművész, Eliezer Márkus, a Jeruzsálemi kísérleti iskola igazgatója és Jaffa Broide traktoristája

23.00: „A SASOK PORBAHUL LÁSA” — 13 részből álló filmsorozat, amely a né-

met, az osztrák és az orosz birodalom történetét öleli fel a 19-ik század közepétől 1918-ig, az első világháború befejezéséig. — Első rész: „A halálkeringő” — Ferenc József feleségül veszi a magyarországi Erzsébetet (Sizsi); anyja, Zsófia nagyhercegnő tiltakozása ellenére. Az osztrákok és a magyarok közötti küzdelem kifejezésére jut a Sizsi és Zsófia közötti személyes ellentétben. Főszerepben: Milles Anderson (Ferenc József), Pamela Brown (Zsófia), és Diane Keen (Sizsi)

23.50: Egy mondat a Szentírásból. HIREK

HÉTFO

17.30: ÉRDEKESSEGEK A NAGYVILÁGBÓL

18.00: CSODÁS DALOK

18.32: SPORT

20.00: „SMITH ÉS JONES” — Cowboy - filmsorozat, amely két rabló kalandjáról szól, akiket a törvény üldöz. Kegyelmet kérnek a kormányzótól, de bizonyítaniuk kell, hogy érdemes arra. Az első film: „Vissza az örök barlangjába”. Főszereplők: Pitt Duell és Ben Murphy

20.50: CHAPLIN FILMJEIBŐL

21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.30: DOKUMENTUMFILM az Egyesült Államok ifjúságáról. A filmet New-Yorkban, Bostonban, New Jerseyben, Washingtonban, Providencében és Cape-Codban fényképezték. Elkészítésében többek között szakértőként résztvettek Sclear professzor a Brandeis egyetemről, Himmelbarb, az Amerikai Zsidó Tanács egyik vezetője, Jack Glaser és Lipst a Harward egyetemről, valamint az amerikai zsidóság néhány kiemelkedő egyénisége. Első rész: „KÜZDELEM AZ AMERIKAI ZSIDÓSÁG FENNMARADÁSÁÉRT”. — Jelenleg hat millió zsidó él az Egyesült Államokban, de számuk állandóan csökken. Mennyien lesznek 2000-ben? A film bemutatja a fennmaradásért folytatott küzdelmet az asszimiláció és a vegyesházasságok ellen — Producer és rendező: Chájim Jávia.

22.45: Az amsterdami portugál templomban felvett imák és dallamok közvetítése

23.30: Egy mondat a Szentírásból. HIREK

KEDD

17.30: TELEPELE

17.50: BÁBÁTEK

18.00: GEORGE, AZ ALPESI KUTYA — „Freddie”

18.32: UJTÁSOK ÉS TALÁL-MÁNYOK

19.00: A CSALADNAK

20.00: ELEM ÉS ÁLM-20.30: MORASÁ

21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.30: DELAMERIKAI NÉPDALOK — Előadják: Simon Bárák, Michái Tál, a „Csokoládé-Menta-Mástik” trio, a Párvárim-duo és a Los-Paraguayos együttes

22.15: MOKED

23.05: CANNON — „Tigrisáton”

23.55: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

SZERDA

17.30: CIRKUSZ

17.40: WALT DISNEY VILÁGA

19.05: ISMERD MEG IZRAELT

20.00: „A PALLISER CSALÁD” — 26 részből álló filmsorozat, amely egy család történetét meséli el a Victoria korabeli Angliában. Első rész: a fiatal

KERESZTREJTVENY 337

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Vízszintes: 1. Burmai folyó, 560 kilométer hosszú, a Salweennel és a Rangoonnal hajócsatorna köti össze. 6. Hirtelen lobbanó, érzékeny, kitartás nélküli ember. 16. Ékezettel cipész szerszám. 17. I.I.D. 19. Cféti kabbalista. 20. Héber hónap. 21. Az embersport terén kötött fogadások. 22. A társadalmi lét tükröződése az emberek tudatában. 26. Eredetileg a sivatagi arabok neve. Később az Afrikát és Spanyolországot meghódító arabokat, majd más muzulmán népeket is jelölték vele. - 28. Vissza: szakiskola. 29. Fekete színű, kemény, vulkanizált kacsuk. 31. Mózes fivére. - 32. Vissza: kezel (beteg). 33. Pata páratlan betűs. 35. Betűvel a végén lendület. 36. Az örök város. 8. Pengető hangszer eleje. 40. Vissza: ciklus egyik fele. 41. Cirkuszi nevetettő. 44. Hatalmasra megnőtt (ember). - 46. Vissza: tartozik. - 48. Két magánhangzó. - 49. Kiárad, kisugárzik. - 51. Fejetlen minta. 52. Hírnök, futár, aki a középkorban a háborút, a békét, a királyi udvar intézkedéseit vitte hírül. 54. Két szó: 1) olasz festő, a barokk festészet egyik legokosabb mestere (Guido); 2) görög sziget a Ion-szigetek csoportjában. 56. Tájképi szépségben rendkívül gazdag hegyvidék Olaszországban. Legmagasabb csúcsa a Marmolata (3342 méter). - 59. G.G.O. 59. Vissza: szilárd, biztos, eredeti latin helyesírással. 60. Harap. 61. Digitális eleje. 62. Egyiptomi napisten. 63. E.A. - 64. Csipkés szellő. 65. Kúszólábú madár. Fészkét nem épít, tojásait más madarak fészekében helyezi el. 67. Férőhangszín. 69. Vissza: Izráeli zarándokhely. 70. Kemény, erélyes. - 72. Balti állam fővárosa. 73. Két szó: 1) kiváló új magyar zeneszerző. A Bartók utáni komponista nemzedék legjelentősebb tagja; 2) több Dán király neve. 75. Noé egyik fia (SÉM) keverve. 77. Sütiőparos. 78. Magyar pénzegység. 79. Galacsinhajó bogár. A régi egyiptomiak szentnek tartották. 82. Vissza: eleve van belőle. 83. Előjel, intőjel. 84. Távolodik. 86. Madár közepe. 87. Szónok, kesszőlő. 89. Két szó: 1) Tartomány Észak-Spanyolországban, főhelye: Pamplona; 2) gazember. - 90. Ugy szep ha betartják.

Függőleges: 1. Szigetcsoport az Északi-Jeges-tengerben. Norvégia birtoka. 2. Bizánci császárné, II. Romanos felesége. Ennek halála után Nikephoros Phokast emelte trónra (963). 3. Trófea eleje. 4. A görög mondában Tantalos leánya, Apollon felesége. 5. Parkettáncos, selyemfű. 7. Fordított névelő. 8. Latin művészet. 9. Perzsa költő 1140—1203. Főműve a Khamza (öt eposz). 10. Ilyen terem van a vasútállomásokon. 11. A Visztula keleti

partján lévő erdő, az első világháborúban a Varsó — Novogorodszk — Breszt-Litovszk várharomszög fővédőműve. 12. Kimondja' fellette a szentenciót. 13. Akaratos. 14. Thomas More művének címe. 15. Két szó: 1) Római katolikus vallású délszlávok Baranyában és a jugoszláviai Vajdaságban; 2) Pusztaság Turkmenisztán Szovjet Köztársaságban. 18. Két szó: 1) ... Alpok lánchegeység a Balkán-félsziget nyugati partján; 2. Apaállat. 23. Tudományos cím rövidítve. 24. Irányt jelez. 25. Fordított csacsihang. 27. Mátka. 30. Vissza: rajt, rajthely. 34. Antal becézve. 37. Vissza: ékezetlen kerti szerszám. 39. Szeldít, betanít (állatot). - 42. Svájci óramárka. 43. A spanyol irodalom egyik legnagyobb drámaírója 1600—1681. „Az élet álom”. „A zalamai bíró” stb. 45. Tanonc. 46. Vissza: kukucsuk. 47. Szovjet költő, a második világháború alatt tűnt fel Zoja címmel, a hős partizánlányról szóló elbeszélő költeményével (Margareta). 50. Erzsébet angol királynő kegyence 1532—1588, angol fővezér és 1586—87 németalföldi helytartó. 52. Az amerikai nagy tavak egyike (Huron) keverve. 53. Diéta egynemű betűi. 54. Az iszlámban a hit és jogtudósk neve. 56. A Mississipi nyugati partján lakó nagy indián törzs. 57. Nem szilárd, a hegyképző erők mozgásának kitéve. 60. Érettségi vizsgát tesz. 64. Nagy francia szobrász, utolsó kockában személynevének kezdőbetűje. 65. A brit Commonwealth legjelentékenyebb tagja. Fővárosa: Ottawa. 66. Izráeli színész. 68. Japán honi nevének fele. 69. A Bug 400 kilométer hosszú, hajózható mellékfolyója a Szovjetunióban. 70. A baromfiudvar „Don Juanja”. 71. Vissza: német matematikus 1777—1855. Megteremtette a modern számelméletet. 73. Pajtás. 74. Kása egynemű betűi. 76. Napszak. 78. Fonetika eleje. - 80. Vissza: szibériai folyó. 81. Végtelen lord. 85. Skálahang. 88. Királyi olaszul.

A 334 SZ. KERESZTREJTVENY MEGFEJTÉSE

Vízszintes: 1. Tacitus — 6. Bacher Vilmos — 22. Paralogia — 26. George Sand — 44. Izogén — 52. Lictor — 54. 1) Ária, 2) Kórta — 55. Ciniukok — 65. Salem — 70. Sztikák — 73. 1) Diluvium, 2) Ion — 70. Tailleyrand — 83. Talp — 87. Kodály — 89. 1) Kirtató, 2) Itató.

Függőleges: 1. Tapasztalat — 2. Cerehánia — 11. Vegetáció — 15. 1) Sedan, 2) Lakónikus — 30. Sogun — 43. Dekrétum — 47. Fouché — 50. Roosevelt — 55. Rumli — 56. Celiné — 64. Zelota — 70. Smart.

Nyereménykönyv:
Kosztolányi Dezső; Nero, a véres költő

HOROSZKÓP

VIZONTIO — (Január 21-től február 19-ig) — (Július 23-től augusztus 23-ig)

Egy kinos pillanat miatt ne veszélyeztesse valakivel sok éves és kipróbált barátságát. Még válságba se kerüljön a kapcsolatuk, ami szintén tulus lenne.

HALAK — (Február 20-től március 20-ig)

Haragosának nem kell meg bocsátania, de a vita vele teljesen felesleges. Kerülje őt el és azoktól az ügyektől is igyekezzék távol maradni, amelyek eddig összekötötték vele.

KOS — (Március 31-től április 20-ig)

Hozzon egy kis áldozatot, amely ne anyagi természetű legyen, de az ideje egy részét fel kell áldoznia egy ügy oltárán. Ezt követelik öntől, nem tud kibujni alóla.

BÍKA — (Április 21-től május 20-ig)

Három, vagy négy hét múlva kezdjen csak hozzá ahhoz az akcióhoz, amelynek végrehajtása ma még korai lenne. Ön jobban tenné, ha terveibe nem avatna be másokat.

OROSZLÁN — (Július 23-től augusztus 23-ig)

Egy, vagy két nap múlva okosabb lesz. Nem történik lényeges dolog, de egy hírt kap, amely nagyon sok mindent megvilágít.

SZÜZ — (Augusztus 24-től szeptember 22-ig)

Zárjon le valakivel egy kinos ügyet. Az elszámolásnak talán még anyagi kihatásai is lesznek, de a lényeg, hogy el kell felejteni sok mindent önnek is, a másik félnek is.

MERLEG — (Szeptember 23-től október 22-ig)

Ha egy irodalmi, művészi, vagy ehhez hasonló elképzelése van, a most kezdődő őszi-téli hónapok igen alkalmasak lesznek az elképzelések kivitelezésére.

SKORPIÓ — (Október 23-től november 21-ig)

Ön tévedett és ezt ma már sokan tudják. Nem nagy tévedésről van szó, de minél több ember szerez róla tudomást, annál kellemetlenebb önnek. Ezért az a legjobb, ha mielőbb javítja a tévedését.

NYIL — (November 22-től december 21-ig)

Ne legyen olyan biztos a dolgában. Lehet, hogy máscent alakulnak az események, nem úgy, ahogy elképzelte. Ennek jegyében tegyen óvatossabb nyilatkozatokat baráti körben.

BÁKA — (December 22-től január 20-ig)

Ha elutazik, minél előbb jöjjön vissza, mert másokra nem bízhatja alapvető érdekeinek védelmét. Persze, az lenne a legjobb, ha tavaszig utazást.

»LEOPARD« BORKABATOK

Készen és rendelkezésre — Kabátok meghosszabbítása — Exkluzív modellek — Gyári árak.

TEL AVIV • HANEDEV 8 (Hásáron sarok, Táchána Merkázit, a Chevrát Háchásmállal szemben) Telefon: 265671

SOR SAMMY DAVIS 22.00: „A LETONO VILAG” — Dokumentumfilm, amely a világból kibálofőben lévő kultúráról szól. A film egy, a venezuelai dzsungelben élő indián törzs életét mutatja be, amelynek szokásai és életmódja a kökorszak óta nem változott.

22.40: KOJAK — Krimifilm

23.30: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

CSÜTÖRTÖK

17.30: TELEPELE

17.50: RAJZFILMEK

18.10: NÉPREGK

20.00: A HET MÉRKOZESE

20.50: Műsorismertetés

21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.30: KOL-BO-TEK

21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN

21.30: MINDEN KEZDET... A beér-sévi zenekarról, amelynek tagjai új olék, amelynek tagjai új olék, amelynek tagjai új olék.

22.00: „A CSODÁLATOS CONNIE WALKER” — Film a „JÁTEK NEVE” sorozatból.

23.10: SZÓRAKOZTATÓ MŰ-